

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 97.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Szerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, április 29.

Károly király bizalma a kormány iránt.

(Kiterjesztik a választójogot. — Földet kap a paraszt. — Tisztviselők megsegítése. — A munkás szakszervezetek elismerése. — Társadalmi reformok.)

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Budapest. A hivatalos lap holnapi száma a királynak Tisza István gróf miniszterelnök-höz intézett következő kérését közli:

Kedves Tisza gróf!

Trónra léptem után indítatva éreztem magamat, hogy közvetlen érintkezés útján közelebről ismerjem meg a magyar közélet különböző irányzatait és a pártok vezetőinek a helyzetre és az előttünk álló feladatokra vonatkozó felfogásait.

Helyt adtam tehát azon előterjesztésnek, hogy pártkülönbség nélkül kihallgatásra hívjam a magyar politikai pártok vezető tagjait és kérelmükre ismételten fogadtam a kisebbség vezéreit.

E kihallgatások befejeztével *nem látok indokot arra, hogy megváljak attól a kormánytól, amely a képviselőházban szilárd többséggel rendelkezik, nehéz időkben közel négy éve fejt ki a haza védelmében és az ország lakossága súlyos helyzetének lehető megkönnyítése érdekében ritka önfeláldozástól és hazafiasságtól vezetett céltudatos működést. Amiért különös elismerésemet és köszönetemet fejezem ki.*

Biztosítván ont és a kormány többi tagjait az Önök irányában eddig is táplált teljes bizalmamról, felszólítom a kormányt, hogy az ország ügyeit kipróbált hűségével továbbra is vezesse és megfelelő javaslatokat terjesszen elém, amelyek ennek a jelen világmérfőzésnek sorsdöntő napjaiban tanúsított bámulatra méltó erőkifejtés és hazafias magatartás felett érzett hálás elismerésemet, a *népjóléti intézmények sorozatával és a választó-jognak olyan kiterjesztésével juttassák kitejezésre, amely a magyar állam létérdekeinek tekintetbevételével a jelen nagy időknek és a nép által hozott áldozatoknak megfelel.*

Kelt Laxenburg, 1917 április 28.

Károly, s. k.

Tisza István gróf, s. k.

A Budapesti Tudósító a királyi kézirat kapcsán a következő intormációt kapta illetékes helyről: A kormány őfelsége legkegyelmesebb meghagyásának a *legrövidebb idő alatt eleget fog tenni és elő fogja terjeszteni a szóban forgó javaslatokat.*

A népjóléti javaslatok a rokkantak, a hadiözvegyek, hadiárvaik érdekében teendő intézkedéseken kívül a nép közegészségi és kulturális igényeinek kielégítésére, valamint arra fognak irányulni, hogy a *birtokszerezés lehetőleg széles néprétegek számára hozzátérhetővé tétessék és a munkásbiztosító intézmények reformáltassanak és kiegészítettessenek, amihez természetesen járul a munkások szakszervezetei jogállásának megfelelő elismerése és rendezése is. E mellett kiváló fontosságot tulajdonít a kormány a tisztviselők illetményei, előmenetele és megelhetési viszonyai megfelelő rendezésének.*

A választójog terén szóba jöhető rendelkezések megtételénél *nem tevesztheti szem elől azt a tényt, hogy a magyar törvényhozás négy év előtt*

*alkotta meg a messzemenő demokratikus választójogi reformot, úgy, hogy a jelen pillanatban ennek a még ki sem próbált reformmünek inkább csak kiegészítéséről lehet szó. E feladatok megoldásánál vezérfonalul azt az elvet kell elfogadni, hogy a választójog megoldása terén is elismerésben részesítsék azokat, akik a haza védelmében különösen kitüntették magukat. E téren uttörő az 1913-ik évi választójogi törvény, amely szavazati joggal ruházta fel mindazokat, akik katonai szolgálatuk közben altiszti szolgálatot nyertek. A háboru folytán maga ez a rendelkezés választójogot biztosít számos érdemes honpolgárnak. Ugyanezen elvből kiindulva javasolni szándékozik a kormány, hogy szavazati jogot nyerjenek a vitézségi érem tulajdonosai is. Ezenkívül abban az irányban kívánja a kormány módosítani a választójogi törvény rendelkezéseit, hogy az irni és olvasni tudó állampolgároknak ne csak husz korona adócenzus, de *nyolc hold szántóföld, vagy ezzel egyenlő jelentőségű földterület birtokosa is megkapják a szavazati jogot**

és nem zárkozik el egyéb oly részletkérdések megfontolása elől sem, amelyeknek helyes megoldása célszerűen egészítheti ki az 1913. évi választási törvény jogkiterjesztő rendelkezéseit, anélkül, hogy a törvény alapjait megtámadja és veszélyeztesse a magyar értelmiség vezető politikai állását.

Megszólt a király! Rövid uralkodása alatt nem szólhatott még sokszor nemzetéhez, de ahányszor mégis alkalmá nyílt őszinte beszédre: nem mulasztotta el, hogy férfiu erejéről, nemes lelkületéről s a háboru borzalmai között szerzett tapasztalatairól tanubizonyságot ne tett volna.

Ma újra megszólt a király s szava zengeni fog a magyar levegőben. Süvölteni fognak e szavak, mint a szélvész, mely megtisztítja a fülledt és romlott levegőt. Szükség volt e királyi szóra, mert a magyar közélet és a magyar parlamentarizmus levegőjében szerfölött megnövekedett a gonosz gyűlölködésnek, a személyes bosszúnak és a féktelen nagyravágyásnak számtalan miazmái. Gonosz betegségeknek csirái fertőzték meg a lelkeket, melyek lehetlenné tettek minden komoly munkát s nemes alkotásokra való törekvést. Az ellenőrzésre hivatott magyar ellenzék megreszegedett a saját hiuságától, s féktelen terrorizmussal követelte magának a kormányhatalmat és eszméinek megvalósítását. Jaj volt annak, aki ellent mert nekik mondani: a guny, a szidalom, a gyanúsítás mérges nyilait szórták azokra. Már-már ismét ott tartottunk, hogy Magyarország kormányzatának szekere megfeneklik az ellenzék ásta kátyukban, midőn — elhangzott a királyi szó.

Szavait ahhoz a férfiuhoz intézte a király, aki a leggyűlöltebb: talán — egyetlen tárgya volt az ellenzék féktelen dühének. Mert jól tudta az ellenzék, hogy mindaddig hiu terveit, hatalmi vágyait el nem érheti, míg Tisza István grófot utjukból el nem teszik. E végből nem is válogattak az eszközökben. Nem követhetett el olyas valaki bünt, vagy hibát, amelyért ne a miniszterelnököt tették volna felelőssé. Panaszra mentek a királyhoz, meg-

kisértek üdögien feketére festeni s ha valaki az ő rajzuk után ismerte volna meg Magyarország legelső államférfiát: rettenetes borzalommal kellett volna elfordulni a legbölcsebb és legnagyobb koncepciójú emberek egyikétől. A vádaskodóknak ez is volt a céljuk.

Nem sok embert téveszthettek meg s legkevésbé azt tudták megtéveszteni, akit legjobban akartak: — a királyt! A mi ifju és böles uralkodónk átlátott az átlátszó szándékok látványán s meghallgatva mindenkit, aki neki valamit mondani akart: őszinte és meleg szavakkal fordult hűséges tanácsadóijához, trónjának és nemzetének legigazibb fiához. — **Az ön előterjesztésére** — mondja a király — meghallgattam a kisebbség vezéreinek beszédét s ezek után sem látok semmi okot fenntorogni, hogy bizalmamat megvonjam autól a kormánytól, amely kötelességét e rettenetes világháboruban oly kiválóan teljesítette s amelyért én őszinte köszönetet mondok.

Igy szólt a király s szavainak sulya alatt rombadőltek a légvárak, melyeket hű politikások építettek saját gyönyörűségeikre. S e királyi szó nyomán annál hatalmasabban emelkedik fel a magyar gyöngeségek főié annak a férfinak alakja, akinek egész egyénisége, politikai multja és becsületes munkája garancia e megszentelt és vérrel megkeresztelt földnek örök magyarságát. A királyi szavakból az ő lelke k nagy eszményei sugáznak elő. Nem a képzelet lovagja, álmódások hőse ő, hanem a megalkotható reális valóság munkás harcosa, ki nemcsak tervez, de fel is fogja építeni a jövő Magyarországot nagyszerű épületét. Ereje és energiája predesztinálja őt erre a szerepre, amelyre hozzája fogható egyéniségünk nincs több. A királyi szó nyomán, az ő lelke sugallatára megindul majd egy nagyszerű fejlődési folyamat, amely elé nem állhat többé gát. A demokratikus eszmék a trón magasából lövellik ki immáron fényüket. Károly király szava: parancs s e parancs végrehajtója, a király egyenes megbízottja Tisza István gróf.

A király parancsa elhangzott s Tisza István gróf munkája nyomán a választójog demokratikus kiterjesztése megvalósul, a munkások jogokat nyernek, a tisztviselők tisztességes megélhetését biztosítják s ennek az országnak minden elbusultjai hinni kezdenek újra, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz! Lesz, kialakul, megújodik ez az ország, mert így akarja, így parancsolta a mi fiatal és böles királyunk bizalmát rendíthetetlenül bíró első munkásának: Tisza István gróf miniszterelnöknek.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara alá tartozó felmentettek revíziója. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelteket figyelmét arra a körülményre, hogy még mindig sokan nem szolgáltatják be a katonai felmentési revízió névjegyzékeit. Aki eddig a névjegyzékek számának elégtelensége

miatt nem tudott revízió űrlapokhoz jutni, az most kaphat ilyen névjegyzékeket a kamaránál, mert a miniszterium pótlólag igen jelentékeny mennyiségű névjegyzék űrlapot küldött a kamarának. Azok a vidéki cégek, amelyek eddig azért nem kaphattak űrlapokat, mert a

községi előjáróságok nem rendelkeztek ilyen blankettákkal, most szintén kaphatnak megfelelő számú űrlapokat a kamaránál, még akkor is, ha az űrlapok kiszolgáltatása nem a kamarának, hanem a községi előjáróságnak volna kötelessége.

Lloyd George retteg az U-hajóktól.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Hága. Anglia gazdasági helyzete komoly. Az ország — írják a lapok — úgy látszik, még szendereg és nincs teljes tudatában annak, hogy az a veszedelem, mely fenyegeti, már mennyire kiélesedett. Az élelmiszerek adagolása, ugylátszik, elkerülhetetlenné vált, ezt már a hadiszerencsében bekövetkező fordulat sem akadályozhatná meg, ennek nem veteti már elejét Amerika belépése a háboruba, sőt az import akadályainak hirtelen bekövetkező megkönnyebbülése sem szüntethetné meg rövid időn belül azt az immár **válságossá lett élelmiszerekhiányt, mely napról-napra fokozódik.** A hajóvezetésekéről közlétt legutolsó heti kimutatás, mely kétszer annyi elsüllyesztett hajót mutat ki, mint az előző héten, világosan jelzi a veszedelem komolyságát. Ilyen körülmények között senkit sem lephet meg, ha Anglia kénytelen lesz a legkomolyabb intézkedésekhez folyamodni és pedig először sokkal komolyabb eszközökkel kell harcolni a buvárhajók ellen, másodsor le kell szállítani az élelmiszerekadagokat s harmadszor a honi termelést minden képzelhető eszközzel fokozni kell.

London. Lloyd George miniszter-

elnöknél egy küldöttség tisztelgett, amely felajánlotta neki Cyt diszpolgárságát. A miniszterelnök hosszabb beszédet tartott, melyben utalt az angolok legutóbbi sikereire. Hangoztatta, hogy a német tengeralattjárók működése következtében az élelmiszerekkel nagyon takarékoskodni kell. A németek, mikor belátták, hogy milyen hatalmas fegyver a tengeralattjáró, akkor egyre többet és többet építettek. A harmadfél éve tartó kíméletlen tengeralattjáró háboru óta kétségtelenül több hajót pusztítottak el, mint azelőtt, de ellenségeikévé tették Amerikát és ezzel a esérével ő meg van elégedve. A tengeralattjáró harc ellen két védekezés van. Vagy el kell pusztítani a tengeralattjárót, vagy ártalmatlanná kell tenni. Anglia, Amerika és Franciaország legkiválóbb szellemi dolgozók eme probléma megoldására és olyan probléma nincs, amelyet megoldani lehetetlen lenne.

Felmentettek tömeges behívása Németországban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti:

A Hadi Hivatal rendeletet bocsátott ki, hogy a felmentettek hatalmas hadseregéből, a mely meg tartalékban van a Hinterlandban s amely többszörösen nagyobb, mint a mi egész 1870-iki hadseregünk, egy nagyobb rész a **frontszolgálat számára felszabaduljon s a hadigazdasági életben segédszolgálatosokkal és aszszonyokkal helyettesítessék.**

Ebből az alkalomból kizserélések fognak történni a front és a Hinterland katonasága között és pedig olyan módon, hogy idősebb családos szakmunkásokat, különösen családapákat, amennyiben ezt a katonai érdek megengedi, a frontkörzetből kivesszék s a front mögötti hadimunkálatokra használják fel.

A legfelsőbb hadvezetőség tervbe vette, hogy a szénprodukciónál növelni fogja s evégből a bányák részére további jelentékeny munkaelet bocsájt rendelkezésre. A munkaelet a frontról vonja el s helyébe az otthoni tartalékból visz katonaságot a frontra.

A felmentetteknek e nagyobb szabású behívása az ipari munkásság köréből történik, a mezőgazdaság teljesen érintetlen marad. A katonai parancsnokságokat utasították, hogy a készülő behívásokról az illető vállalatokat idejében értesítsék, hogy ezáltal a munkálatok folyamatában fennakadás ne történjék s mindennemű helyettesítésről gondoskodás történjék. Erős felülvizsgálat következik, hogy egyes üzemekben nincs-e tulsok felmentett.

Általános védkötelezettség Amerikában.

— Nem ad munkásokat Franciaországnak az Unió. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Daily Telegraph jelenti Newyorkból: A képviselőház 232 szavazattal 113 ellenében elfogadta általánosságban a védkötelezettségről szóló törvényjavaslatot. Nyolovan nem vettek részt a szavazásban.

Washington. A képviselőház 170 szavazattal 106 ellenében elutasította a katonai törvényeknek ama pótvajavaslatát, amely felhatalmazná Rooseveltet arra, hogy egy hadsereget szervezzen Franciaország számára.

Genf. Franciaország felkérte az amerikai kormányt, hogy küldjön kétszáz ezer munkást Franciaországba vasuti munkákra és a frontmögötti hadtápszolgálatra. Az amerikai kormány a kérelmet elutasította azzal, hogy a munkásokra Amerikában is nagy szükség van.

Genf. Buenos-Airesből érkező hírek szerint ott véres zavargások voltak a háborus pártiak és a háboru ellenesek között. Valóságos harcok folytak le s végül a rendőrség verte szét a zavargókat.

Berlin. A Németországban élő amerikaiakat rendőri felügyelet alá helyezték és ugyanolyan elbánásban részesítik őket, mint a többi ellenséges államok alattvalóit.

Washington. A Reuter ügynökség jelenti: A kormány elhatározta, hogy Franciaországnak és Oroszágnak egy héten belül **kétszáz millió dollár kölcsönt fog nyújtani.**

Nincs már távol a háboru győzelmes vége.

— **Allamtitkárok nyilatkozatai a birodalmi gyűlésen.** —

— *Saját tudósítók telefonjelentése.* —

Berlin. A birodalmi gyűlés nagybizottsága ma délelőtti ülésén meghallgatta Zimmermann külügyi államtitkárnak a külső politikai helyzetről tett bizalmas közlését. Az államtitkárnak a háboru befejezésére nézve tett kedvező kijelentéseit, melyek a hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter közlésével megegyeznek, a bizottság nagyszámu tagjai tetszéssel fogadták és az államtitkár előadása megerősítette azt a hitet, hogy a háboru nem nagyon távol jövőben kedvezően fog befejeződni annál is inkább, mivel ellenségeinknek a német nép belső elernyedésébe vetett reményességét a győzéshez való szilárd akaratunk meghiusította.

Zimmermann államtitkár után Helfferich államtitkár állott szóásra. Ujból rámutatott arra, hogy a tengeraltjáró háboru technikai eredménye a tengerészeti vezérsar várakozását már az első hónapban huszonöt százalékkal, a második hónapban majdnem ötven százalékkal haladta meg. A gazdasági eredmény természetesen következménye a technikai sikernek. A hajóter csökkenés olyan nagy volt, hogy Anglia kereskedelmi flottája a szenvedett veszteségeket sokáig nem tudja kiheverni és új hajóépítésekkel sem tudják pótolni a hiányt, a semlegesek pedig saját érdekükben nem bocsátanak Anglia rendelkezésére hajókat, hogy flottáikat a béke idejére tarthassák fenn. Anglia kikötői forgalma a tengeraltjáró háboru megkezdése óta negyven százalékkal csökkent.

Majd számadatokat közölt az államtitkár Anglia behozatalának hanyatlásáról, amely az 1916. évi behozattal szemben huszonöt százalékkal csökkent, holott már 1916-ban is csökkent a behozatal. A 42 millió tonnát kitevő behozataltól 1916-ban csupán 31 millió tonna volt élelmiszer, fa és vasérc, a többi 11 millió tonna is olyan anyag volt, ami a háborura nézve nélkülözhetetlen. Ezen anyagok behozatalának csökkenése a háboru folytatásáért és lehetőségét befolyásolja. A kivitelnek huszonöt százalékkal való korlátozása a behozatalt is súlyosan érinti. Megemlékezett az államtitkár arról, hogy Anglia fogyasztása kenyérmagvakban, takarmányban, cukorban és husban a külföldre van utalva. 1916. évi silány világtermés, amelyet minden látszat szerint hasonló fog követni, hatásában egyre élesebben nyilvánul meg. Az Egyesült Államokban is érezhető a készletek hiánya.

Végül így fejezte be beszédét az államtitkár: Szűken vagyunk, de biztosan állunk. A kiéhezett háboru előidézői ellen fordult. Az emberiség amerikai apostolai, akik a semleges államokat a kiéhezett korbácsával a háboruba akarták hajtani ellenünk, sem fognak ezen változtatni. Anglia helyzetének felismerésével a döntést a szárazföldön keresi és fiainak százazreit küldi a halálba, a pusztulásba. Az a hite megszűnt, hogy kényelmesen várhat arra, amíg minket az éhség legyőz, vagy amíg a tengeren túlról való nagy testvér, Amerika segítségére megy. Ha mi magunkkal szemben hűségesekek maradunk, ha megóvjuk hidegvérünket és nem leszünk idegesek, saját házunkat rendben tartjuk és megőrizzük belső elhatározottságunkat, úgy megnyertük a háborut.

A német nép a döntő hetekben mutassa meg, érdemes-e arra, hogy megmaradjon.

Ezután bizalmas tanácskozás következett, amelyet hétfőre befejeznek.

Berlin. A Vorwärts a következőket írja: A legborzasztóbb háborunak immár tetőfokán vagyunk. Minden államban megerősödött a békevág, mindenütt szilárd az az elhatározás, hogy a vérontásnak mielőbb végét kell vetni. Most minden munkát annak kell szánni, hogy a békeprogramnak testet adjanak, hogy a béke mihamarabb helyreálljon. Bizakodva a béke mielőbbi győzelmében fogják megünnepelni a május elsejét a szakszervezetek ülésein.

Felujult az angol gyalogsági haro.

(Élénk ágyutüz az orosz fronton.)

Berlin, április 28. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harter:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A Scarpe mindkét oldalán folytatta az ellenség állásainknak és a mögötte levő terepnek erős lövetését. **Felismerhető eredménnyel küzdöttük le az angol útegeket.** Monchynál tegnap délelőtt az angolok több támadása vonalaink előtt veszteségteljesen összeomlott. Ma virradat előtt a tüzharc Loostól Queantig legnagyobb heveséig fokozódott. A pergőtüzet nyomában követőleg csaknem az egész harc vonalon ismét felujult a gyalogsági harc.

A német trónörökös hadcsoportja:

A harci helyzet váltakozó erősségű tűz mellett ugyanaz maradt. Breyenél egy francia támadás meghiusult. A Hurtebise majornál ellenséges rohamcsapatoktól, a támadás sikeres kivédése után, foglyokat és géppuskákat szedtünk el. Brimontnál és Reimstől északra az ellenség felderítő előretörései balul ütöttek ki.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja.

Lényeges esemény nem volt. Elhárító tüzelésünkkel három repülőgéget, légi támadásban pedig két lekötött léggömböt lőttünk le.

Keleti harter:

Az orosz tüzéségnek a tengerpart közelében, Lucktól nyugatra, a Zlota-Lipánál, a Narajowkánál és a Putnánál kifejtett élénkebb tevékenysége következtében e szakaszokon a mi tüzelésünk is fokozódott. Vonalaink mögött egy orosz repülő légi harc után lezuhant.

Macedóniai harter:

A hegyekben esik és havazik úgy, hogy a harci tevékenység csekély volt. **Ludendorff,** első főszállásmester. Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ukraina elszakad Oroszországtól.

(Fenyegető jellegű paraszt mozgalmak.)

— *Saját tudósítók telefonjelentése.* —

Malmó. A Kiewben megtartott ukrainai kongresszus az egész Oroszországtan nagy aggodalmat okozott. Hírlik, hogy a kongresszuson elhatározták, hogy ideiglenes külön kormányt fognak alakítani, előkészítik a általános választásokat az alkotmányozó ülésre, amely proklamálni fogja az Ukraina köztársaságot. A kongresszus előadója Grusecky tanár kifejtette, hogy az ukrainaiak bizalmatlanok az orosz demokráciában és okvetlenül szükséges, hogy megvédjék a függetlenségre való jogukat, amelyet leginkább akkor érhetnek el, ha **Ukraina elválk Oroszországtól.** A pétervári munkások és katonák tanácsa ezekre a hírekre nyomban értekezletre hívta a Pétervárott időző ukrainai vezéreket, akik között megjelent Grusecky tanár is, akivel tudatták, hogy ha megalapítják az ukrainai köztársaságot, külön kormányukat az orosz szuronyok fogják szétkergetni, mert Ukraina, valamint Oroszország többi népének sorsa felett csakis a közös nemzetgyűlés dönthet.

Bern. Az orosz paraszt mozgalmak fenyegető jellegű kezdenek ölteni. A földbirtokosok nem merik bevetni földeiket, mert paraszt zavargásoktól tartanak.

Zürich. Branting a napokban Pétervárra érkezik és tárgyalásokat folytat a kormánnyal.

Bern. A Berner Tagesblatt minden ellenkező hírek dacára fentartja ama jelentését, hogy a pétervári munkások és katonák tanácsa a Svájból hazatért forradalmárokat lelkesen fogadta és olyan megállapodást létesített, hogy a többi forradalmár Németországon keresztül fog hazautazni, melynek ellenében az Oroszországban lévő polgári foglyokat haza bocsájtják.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Aki az oláh király győzelméért imádkozott.** Marosvásárhelyről írják: Az invázió idején az oláhok elfoglalták Oltrakovicá nagyközséget s ott egy ezredes és több tiszt alatt katonai parancsnokságot és internált tábort állítottak fel, oláh rendőrségi főnökkel az élén. A tizenhat kilométerre lévő Skorice gör. kath. lelkésze, Dávid Pop János önként átment Oltrakovicára és ott a megszökött Ilován gör. kath. esperessel a templomban az ellenség katonái és Oltrakovicá lakossága előtt több ízben könyörgést mondott és Isten áldását kérte Ferdinánd oláh királyra és az ellenség katonáira. A kir. ügyész felelősséértérsre való felhívás miatt emelt vádat a hűtlen lelkész ellen, kinek bűnügyét a kir. törvényszék ötös tanácsa Lázár Miklós gróf táblabíró elnöklete alatt tárgyalta. Vádlott a tárgyaláson azzal védekezett, hogy az ellenség kényszere alatt állott. Azonban beigazolást nyert, hogy önként ment Oltrakovicára, hol az oláh ellenség tiszteivel a legbizalmasabb, „pertu“-s barátságban volt. A védő a vádlott felmentését kérte. A törvényszék ízgatás büntetésben mondotta ki bűnösnek és súlyosító körülménynek véve, hogy mint pap követte el az ízgatást és akkor követte el, amikor a községet az ellenség megszállva tartotta s hogy célja az volt: az oltrakovicai lakosokban hazánk és királyunk iránti hűséget megingatni, a büntetés maximumára, öt évi börtönre ítélte. Vádlott és védője a kir. Kuriához semmisségi panasszal éltek ugyan, de a kir. törvényszék elrendelte, hogy a pap továbbra is fogságban maradjon.

Az „ARADI KOZLONY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányzószobákban. —
Egyes szám ára 12 fillér.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Tízezer katona szökése egy héten a frontról.

Stockholm. Az aktív hadsereg ki-
küldöttjei hétfőn, a dumapalotában
tanácskozásra gyűltek össze és rezolu-
ciót fogadtak el, melyben követelik,
hogy a munkások és katonák taná-
csa küldjön azonnal megbízottakat a
hadsereghez messzemenő felhatalma-
zásokkal. Ha ez meg nem történik,
ugy senki sem vállalhat továbbra is
felelősséget a fronton lévő hadsereg-
ben a rend és fegyelem fentartásáért.

Pétervári. Az ideiglenes Kormány
elfogadta a hadügyminiszternek azt
az indítványát, hogy bocsássák el a
hadseregből azokat a negyvenhárom
éves katonákat, akik eddig szolgál-
latot teljesítettek és helyettük soroz-
zák be azokat a negyvenhárom éven
felülieket, akik eddig nem katonás-
kodtak.

Stockholm. A pétervári katonák és
munkások tanácsa számos vidéki ka-
tonai és munkásbizottságtól távira-
tot kapott, amelyben kijelentik, hogy
támogatják a tanácsot az ideiglenes
kormányval szemben, ha a kormány
kötelességét nem teljesítené hiven.

Stockholm. A katonák értekezletén a fel-
szólalásokból megállapítható volt, hogy a kato-
nák és felebbvalóik között a viszony mindenütt
igen sok kívánni valót hagy hátra. Az északi
csapatoknál, melyeknek Ruskij tábornok a
parancsnoka és a román fronton lévő csapa-

toknál, melyeknek Szacharow a parancsnoka és
a vezérkarnál semmi kifogást nem emeltek az
ellen, hogy a katonák válasszák meg tisztjei-
ket. Csakis Gurkov és Brussilov frontján fog-
laltak állást ez ellen és megtiltották, hogy a
csapatok között propagandát fejtsenek ki ez
irányban. Ennél fogva ezeken a frontszakasz-
okon a forradalom ügye veszélyben van.

Veszély fenyegeti abból a körül-
ményből kifolyólag is, hogy egyrészt
a katonák azoknak a tiszteknek, aki-
ket nem szeretnek, megtagadják az
engedelmisséget, másrészt, hogy a
megszökött katonák száma napról-
napra nő. Április első hetében hu-
szonöt ezer szökevény tért vissza, má-
sodik héten már csak néhány száz és
ezen a héten viszont több mint tíz-
ezer katona szökött meg a táborból.

Stockholm. Az ideiglenes kormány
elhatározta, hogy a Galícia területéről
elcsepeit lakosságot visszaküldi.

Kopenhága. Stauning miniszter kijelentette,
hogy a francia szocialisták részvétele a stock-
holmi értekezleten már biztosítva van.

Stockholm. Cserepelli kijelentette,
hogy az ideiglenes kormány nyilat-
kozata őt nem elégti ki, miután ok-
vetlenül szükséges, hogy az orosz
kormány a szövetséges kormányokat
is kényszerítse mindennemű annexió-
ról és hadikárpótlásról való lemondá-
sára.

előadásul pedig Csepreghy Ferenc kitűnő nép-
színműve, a Piros bugyelláris kerül előadásra.
— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután
3 órakor Lenár pompás operettje, a Cigány-
szerelem van műsoron és 7 órakor B. Répássy
Gusztó és Bejczy György együttes fellépésével a
Cigánybáró, Jókai—Strausz nagyhatású ope-
rettje kerül színpadra másodszor.

* **Fehér város** cím alatt adja ki az újjászerve-
zett Szilvágyi Társaság Nagyváradon: Sas
Edének a finom hangulatok poétájának újabb
költeményeit. Sas Ede költészeté — amint ezt
az előfeszítési felhívás is megdöfösíti — e kötet-
ben is ugyanaz marad, ami előbbi verseit oly
jellegzetessé és nemessé tette: a tisztaság és
egyszerűség királya. A világháború borzalmai
elől a Fehér városba menekül, a tisztaság bi-
rodalmába, ahol a lelkek olyanok, mint a zengő
éce és a pengő cimbalom s az alkonyatok sá-
tálóira fehér akácvirágok harmatja hull. De ott
sötétlenek a Fehér város mögött a ciprusok
is, melyek a kiöntött vért gyászolják. A cipru-
sok árnyán fakadt dalokban egy egész nemzet
kesergő lelke talál vigasztalást, mint egy új
élet evangéliumában. Aki szeret elbolyongani a
esengő zimek s a zengő verssorok erdejében:
az vegye meg e könyvet, melynek ára 3
korona.

* **Legújabb könyvek** kaphatók megvételre
Kerpel László könyvkereskedésében: Biró: Lila,
Sarányi: A trianoni pápa. Kacár: A király.
Lakatos: 2 regény. Biro: Don Juan. Moricz:
Karak szultán. Herczeg: Arany hegedű. Kratka:
Hangyaboly. Karinty: Igy láttatok. Drasche:
Tűzpróba. Csathó: Ibolya. Crocker: A falu
szépe. Eschiruth: Udvari levegő. Glyn: Ő
tudja miért. Szemere: Két világ. stb. stb. Azon-
kívül igen sok német, francia és angol új-
donság. Fenti könyvek utánvételre vidékre
is küldhetők. Ugyan-e cég állandóan vásárol
is könyveket, egész könyvtárakat és beiveg-
gyűjteményeket. 7721

* **Sír a szívem** címmel most van sajtó
alatt Gardonyi Jenőnek, az Aradi Közlöny
hatal munkatársának első verses köteté, mely
néhány hét múlva kerül a könyvpiacra. A

Deák Béla aradi könyvkereskedő kiadásában
megjelenő csinos kiállítású műre már most
felhívjuk a közönség figyelmét.

* **Zene-hangverseny.** Arad szab. kir. város
fenhatósága és a zenekedvelők egyesülete ve-
zetése alatt Arad polgársága lelkes támogatása
mellett fennállása 84-ik évében az aradi városi
zeneiskola hadi jótékony célra növendék hang-
versenyt rendez, a városi kulturpalota nagy-
termében 1917. évi május 6-án délután 5 óra-
kor. Helyárak: 3, 2, 1 korona, diákjegy 50
fillér. Jegyek előre válthatók: Sherhag H. és
Fia cégnél és előadás napján a pénztárnál.

* **Zenedélutánját** ma tartja meg a Békefi-
Szalay-féle elsőrangú zeneintézet igazgatósága
a vak katonák javára. Az érdeklődéssel várt
hangverseny fél 5 órakor veszi kezdetét a
kulturpalota nagytermében. Pénztárnyitás 3
órákor. Jegyek 2 és 1 koronás árban, diák-
jegy 50 fillérért kapható. Felülfizetések köszö-
nettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Piros-fehér-zöld jelvények a román katonákon.

— Az Aradi Közlöny tudósítói. —

Rendkívül érdekes és jellemző dolgot
mondott el Szabó György volt nagyernyei,
most gyergyószentmiklósi római katolikus
plébános. A nagy román betörés idejében több
napon keresztül közel kétezer román király-
sági katona piros-fehér-zöld jelvényekkel tűn-
tetett Gyergyószentmiklós utcáin. A furesa ese-
mény a plébános elbeszélése szerint a követ-
kezőképpen történt:

— Az oláh katonák betörték az én gyer-
gyószentmiklósi lakásomra is. Én az alkohol-
ellenes liga lelkes híve és ottani elnöke vol-
tam, talán ennek köszönhetem a betörés arány-
lag szerencsés lefolyását.

A lakásomon persze mindent össze-vissza
hánytak a vas pénzszekrény trezorját feltörték
a külső ajtó nyitva volt hagyva. Feljegyzésre
méltó, hogy a kiméretlen betörők elvittek ugyan
minden ruha- és élelemneműt, de nem mentek
olyan esztelenségig, hogy az antialkoholista
szövetségi elnök lakásán a könyvet és az ir-
tokat elégecsék. Ez annak tulajdonítható, hogy
a nagy száraz pincében semmi részegítő italt
nem kaptak, hanem csak szirupot, melyet el-
használtak s így józan állapotban maradtak és
háából a sok drága édes italért és befőttért, a
nagyobb mérvű pusztítástól tartózkodtak, ugy-
szintén a könyvek és iratok elégetésétől is.

Sőt a raktáron lévő circa 1900 db. nemze-
tiszinű „Alkoholelleses Szövetség” 700 korona
értékű jelvényeinek nagyobb részét is szét-
hordították s mint tetszetős díszítést, ruhákra
felrakták, némelyik 10 darabot is.

Orel Dezső, hivatalból otthon maradt pol-
gármester elcsodálkozott, mikor absztinens nem-
zetiszinű jelvényekkel megrakott egyes oláh
katonával találkozott s csakhamar megállapi-
totta ebből, hogy a plébániát is kifosztották s
nyelvükön megmagyarázta nekik, hogy azok
oly jelvények, hogy akik azokat hordozzák,
azoknak bort, sört, pálinkát inni nem szabad.
De hatással nem volt, mert azt mondták: Zsi-
nársz bun! Olyan helyeken, hol a pincében
pálinkát, bort találtak, annyit ittak, hogy eszük-
ket vesztve, romboltak s elégették minden tár-
gyat és nagyon értékes iratokat,

Természetesen, két nap múlva véget ért a
román tiszték közbelépésére a furesa „hazafias”
tüntetés s az odaérkező román tábornok nagy
nyomozást indított az iránt, ki bírta rá a ro-
mán katonákat, hogy a magyar nemzetiszinű
jelvényekkel sétáljanak a székely földön az ott-
maradt székelyek nagy álmétközésére. A ka-
tonák, akiket súlyosan megüzentek, azt val-
lották, nem tudták, hogy ezek magyar színek,
de sokkal jobban tetszetnek nekik, mint a pi-
ros-sárga-kék kokárda, azért tüzték föl a ro-
mán formaruháikra

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután 3 órakor kezdődött hely-
árrakkal: Cigányszerelem, operett.
Este 7 órakor rendez helyárrakkal, B. Ré-
pássy Gusztó és Bejczy György együttes fellép-
tével: Cigánybáró, operett.
Hétfőn: Obsitos, operett.
Kedden: Csárdás királyné, operett.
Szerdán: Csárdás királyné, operett.
Csütörtökön: Arany tácsán, újdonság, itt
először.
Fénteken: Arany tácsán, másodszor.
Szombaton délután 3 órakor ifjúsági és né-
pies előadás, Piros bugyelláris.
Este 7 órakor rendez helyárrakkal: Arany
tácsán.

* **A Cigánybáró**-ban folytatta vendégszereplés-
ét Bejczy György s ma is bebizonyította,
hogy szép és kellemes hangja még mindig a
régie. A mai estét értékessé tette Bejczyné Ré-
pássy Gusztó asszony vendégszereplése, kedves
játéka és művészi éneke. Mióta nem hallottuk,
énektudása tökéletesedett s nagy terjedelmű
hangjának iskolázottsága a finomabb árnyalat-
ok éreztetésére is képesé teszi. Nagy sikere
volt s a második felvonás után igen sokszor
kitapsolták.

* **A színi hírek.** A jövő hét érdek-
ségei. A jövő hét műsorán a Népopera sláger
operett újdonsága bemutatóján kívül a szezon
legnagyobb sikert aratott operettje, a Csárdás
királyné két estén szerepel a műsoron, a ve-
zető főszerepekben Horváth M., Járai B.,
Győző, Járai S., Polgár stb. Egy estét tölt be
a most felújított Kálmán Imre poétikus dai-
játéka, az Obsitos. A héttől napjain, csütörtök-
től kezdve a Népopera sláger operettje, az
Arany tácsán van sorozatos előadásokban mű-
soron. Az Arany tácsán rendkívül muliattató
szövegét írták Arnold és Beck, a kedves túlbem-
mászó zenét pedig Gilbert. Az újdonságban
főszereplők Horváth M., Járai B., Győző, Já-
rai S., Polgár, Kiss M., Kertész Dezső stb.
Szombaton délután 3 órakor ifjúsági és népies

Botrány a kulturpalotában.

— Kultúraellenes művészeti tervek. —

Az Aradi Közlönynek mai „Botrány a kulturpalotában” című cikkére Fényes Dezső, a kulturpalota igazgatója egy miniszteri átiratokkal s a Szépművészeti Múzeum igazgatójának reformeszméivel teletűzdelt levelet küldött be, melyet alább egész terjedelmében közlünk. A kulturpalota igazgatója e levélben mentegetni igyekszik azt az eléggé el nem ítéhető eljárást, hogy nem tiltakozott az aradi képtár legnagyobb értékeinek terembe vett „elvádoroltatása” ellen. Miért nem beszél az igazgató ur arról, hogyha már „vándoroltatni” kell, miért nem a selejtes anyagot vándoroltatják, miért éppen a pótolhatatlan és művészettörténeti értékkel bíró festményeket? Talán mert ezek a legnagyobb vásznak s a helyre szükség van? Szép kis képtárfejlesztés az, a mely a méterrendszer alapján rendezi és értékeli a gyűjteményeket és a művészetet. A levelet itt közöljük s mindjárt meg is tesszük arra észrevételeinket, egyszerűsített felhívjuk a törvényhatósági bizottság tagjainak figyelmét arra, hogy a tervezett képvándoroltatást akadályozzák meg, még ha a Főfelügyelőség, vagy a kultuszminiszter akarja is.

A kulturpalota igazgatója a következőket írja:

Tisztelt szerkesztő ur! A b. lapja mai számában a kulturpalota képtárának revíziójára vonatkozólag megjelent cikkek szükségessé teszik, hogy az Ön kérésére ez ügyben tegnap adott s ma lekötött nyilatkozatomat az alábbiakban kiegészítsem.

A közoktatásügyi miniszter ur 1915. évi június hó 11-én 11.971. sz. a. átiratot intézett a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez az államilag segélyezett vidéki gyűjtemények reformjára vonatkozólag. E reformok irányelveit a miniszter a következőkben körvonalozta:

„A kulturpolitika jövő feladatát abban látom, hogy a vidéki muzeumi és könyvtári ügy tekintetében is bizonyos gócpontok teremtesse, oly gócpontok, melyeknek gyűjteményei azután erőteljes támogatásra és fejlesztésre méltók.

Vidéki szépművészeti gyűjteményeink irányítása politikájának kérdését is érinteni kívánom ez alkalommal. Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum ugyanis reprezentatív intézet, amely mint ilyen, gyűjteményeink magyar anyagát illetően a hazai művészettörténet jeles képviselőinek legkiválóbb alkotásait foglalja magába s a hazai művészet fejlődésének általános képét nyújtja. Ez intézet feladatához szorosán kapcsolódhatnak s gyűjteményeiket szervesen egészítené ki egyes nagyobb vidéki intézeteknek olyan irányban való fejlesztése és támogatása, hogy az illető hely, művészeti kolónia (Nagybánya, Szolnok, Kecskemét), vagy vármegye neves művész-szülőltje többi, a művész oeuvre-je szempontjából fontos munkáinak egybegyűjtője s megőrzője legyen. s a vidéki gyűjtemények együttvéve, Szépművészeti Múzeumunkkal együtt, a hazai művészet fejlődésének teljes képet nyújtanak.”

Az Országos Főfelügyelőség ugyanazon évi július 20-iki ülésében tárgyalta a miniszter átiratát s egész terjedelmében hozzájárult Petrovics Elek dr. orsz. felügyelőnek a Szépművészeti Múzeum igazgatójának a vidéki muzeumoknak szépművészeti anyaggal leendő ellátása tárgyában tett javaslatához, melyet az alábbiakban ismertetünk:

„Nem volna-e mód (a felvetett kérdés értelmében) az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum elraktározott és egyéb alkalmas anyagából a már korábban küldött s az ezentúl küldeni szánt képeket a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének használatába tartozó egyes intézetek között oly célból vándoroltatni, hogy az illető intézeteket látogató közönségnek a változatosan kiállított képzőművészeti anyag útján esztétikai és művészi er-

zéke fejlesztessék és hogy a kölesönképen már korábban kiadott művek közül némelyeknek a Szépművészeti Múzeumba művészettörténeti szempontból kívánatos visszajuttatása lehetővé tétessék?

„A gondolat kétségtelenül figyelemreméltó, tetszetős és mellette szól az, hogy az a képanyag, amelyet egy-egy város számára adhatunk, a legjobb esetben is töredékes; tehát az anyag időnkinti kicserélése látszik alkalmas módnak arra, hogy a közönséget többoldalú nevelésben részesítsük, mintegy egymásután nyújtva azt, amit egyszerre és együtt nincs módunkban adni.

„Törekvésünk csak az lehet, hogy a vidéki városok gyűjteményeit első sorban olyan művészek munkáival lássuk el, akik működésük, vagy származásuk révén a várossal vagy vidékkel kapcsolatban vannak.

„Ilyenféle elveket követtek — bár talán nem eléggé következetesen — az állami birtokban levő képzőművészeti anyagnak szétosztásával eddig is s részemről arra töreksem, hogy ezentul még teljesebben és következetesebben érvényesüljenek ezek az elvek, sőt a már kiadott anyagot is revizálni óhajtanám. A m. t. Főfelügyelőségnek a helyi kapcsolatnak ez a figyelembe vétele szintén érvényesül; így magától áll elő az a következtetés, hogy a vidéki gyűjteményekben elhelyezett képzőművészeti anyagnak egy részét, még pedig tekintélyes részét vándoroltatni lehet.”

Ezekhez nekem csak keves hozzátenni való van:

1. A vidéki állami képgyűjtemények revíziója már 1915-ben elhatározott dolog volt.

2. A revízió Aradon azért vált aktuálissá, mert az én kérésemre és kezdeményezésemre ajándéku adandó geológiai és állattani gyűjtemények elhelyezésére Loczy Lajos dr. és Horváth Géza dr., a Nemzeti Múzeum állattárának igazgatója által legalkalmasabbnak talált termeket sürgősen kell a termek méreteihez alkalmazkodó szekrényekkel felszerelni.

3. Az ajándékozók által kiválasztott szobák átengedése ellen a Szépművészeti Múzeum igazgatójának észrevétele annál kevésbé volt, mert a szobáknak nincs felső világításuk, leg-hosszabb faluk ablakokkal, rövidebb faluk ajtókkal van áttörve s képtár számára nem alkalmasak; különben is az állami létét terjedelemben már nem, legtöbbször csere útján fog változást szenvedni, az aradi anyag számára pedig sokkal több hely van, mint amennyire e célból beláthatatlan időn belül szükség lesz.

4. Hogy Takács Zoltán dr., akit a Szépművészeti Múzeum igazgatójának javaslatára a közoktatásügyi miniszter ur küldött Aradra, mely képeket talált a gyűjtemény niveauja szempontjából olyanoknak, amelyeknek hely az aradi képtárban nem adható, azt talán leginkább magára Takács dr.-ra kell bízunk, a kinek szakértelme és művészi érzéke országosan elismert dolog s akiről még rosszakarattal sem lehetne feltenni, hogy hivatalos eljárásában saját meggyőződésén kívül bármily más befolyásnak engedne.

Végül még egyet: Vigyázzunk, hogy hangulatkeltésekkel ne ártsunk magának az ügynek és ne kockáztassuk azt, hogy tájékoztatásból eredő támadásokkal elkedvetlenítsük akár a közoktatási kormányt, akár az annak főfelügyeleti jogát gyakorló országos Főfelügyelőséget, melyek Arad kulturális igényeivel szemben eddig mindig a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsították.

Arad, 1917. április 28.

Fényes Dezső.

A kulturpalota igazgatójának levelére a következő kérdéseink és megjegyzéseink vannak:

1. Midőn a Szépművészeti Múzeum Feszty, Pálink és Pataky képeit az aradi kulturpalotának ajándékozta, vagy ha jobban tetszik: kölcsönözta — szó sem volt arról, hogy e képeket vándoroltatni akarja.

2. Ha a Szépművészeti Múzeum ezeket a képeket az aradi kulturpalota képtárába el-

akarja vitetni, úgy gondoljuk, hogy ezt a szándékát nemcsak a kulturpalota igazgatójának, hanem Arad város tanácsának s a kulturpalota felügyelő bizottságának is be kell jelentenie, illetve átiratban tudatnia, hogy ebből a célból egyik muzeum-órét kiküldötte. Varjassy Lajos polgármester azonban határozottan megcáfolja, hogy Felvinczi Takács Zoltán dr. kiküldetéséről neki előzetes tudomása lett volna.

3. Fényes Dezső ur azt állítja, hogy az aradi képtárban „az aradi anyag számára több hely marad, mint amennyire e célból beláthatatlan időn belül szükség van”. Ezt aláírjuk, mert ha a képeket elszállítják Aradról, akkor csakugyan sok lesz az anyagnak a megmaradt két kis szoba is. Szép kis képtár lesz így ebből, akárki meglássa!

4. Fényes Dezső igazgató ur Petrovics Elek dr.-nak, a Szépművészeti Múzeum igazgatójának javaslatából s a kultuszminiszter átiratából részleteket közöl. E részletek egyike így hangzik: „... az anyag időnkinti kicserélése látszik alkalmas módnak...” Nem volna-e hajlandó a kulturpalota igazgatója megmondani, hogy Feszty, Pálink és Pataky képeiért milyen képeket fog kapni az aradi képtár? S erre nézve kapott-e már az igazgató ur határozott javaslatot s végül megérkeznek-e akkorára ezek a képek, amikor a mieinket elszállítják? Cseréljék ki a selejtest, ha „selejtéznek” mint Takács dr. az Aradi Közlöny tudósítójának kijelentette.

Mi bizunk Felvinczi Takács Zoltán ur szakértelmében. Miért ne bízunk, csak azt nem tudjuk megérteni, hogy szakértelmet miért éppen most s kinek a szorgalmazására gyakorolta Aradon. Miért Arad város vezetőségének és a kulturpalota felügyelő-bizottságának megkerülésével?.. Erre talán a kulturpalota igazgatója adhatna kimerítő választ?!

6. Arad közönsége van olyan faktor a kulturpalota fenntartásának szempontjából, mint a Főfelügyelőség és ha bennünket arra figyelmeztet az igazgató ur, hogy ne kedvetlenítsük el a Főfelügyelőséget, figyelmeztetjük a kulturpalota igazgatóságát, hogy ötletszerű kultúra-ellenes vezetéssel viszont ne vegyék el a kedvét Arad közönségének a kulturpalota intézménye és a szépművészetek szeretetétől, mert a kulturpalota igazgatója elsősorban Arad város közönségének érdekéből van, a palotát pedig Arad város közönsége kedvéért építették. Ez a közönség tehát, mely nehéz áldozatokkal épült ezt a palotát fentartja, van olyan fontos tényező, mint a főfelügyelőség. Ami az igazgató nyilatkozatában felhozottakat illeti, arra végül azt is meg kell jegyeznünk, hogy sajtóságnak tartjuk, ha nagy és egész falakat betöltő vásznak vándoroltatását éppen azokban az időkben tartják sürgősnek, amikor a vasúti közlekedés tudvalevőleg annyira igénybe van véve, hogy a legszükségesebb kereskedelmi árut sem lehet szállítani, sőt a személyforgalom is a legszűkebb korlátok közé szorult. Féltünk, hogy e vándoroltatásnak valami hátsó célja van.

A KIADÓHIVATAL IZENETE. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szerelt időben, úgy jelentésük be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előzetes panasza.

Kavarodás Németországban a béke céljai körül.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. A Berliner Tageblatt írja:

— A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jóslatszerű kijelentései a német kormány állásfoglalásáról, a hadicélokra illetőleg azt eredményezte, hogy azzal senki sincs megelégedve. Minden oldalról, a hódítás hívei és ellenesei részéről is több világosságot óhajtanak. A „Vorwärts” azt a meggyőződését nyilvánítja, hogy a kormány egészen az orosz szociáldemokrata békeforradalom értelmében hódítás és hadikárpótlás nélkül akarja a békét, csupán kijelenteni nem óhajtja ezt az akaratát.

Ezzel ellentétben a konzervatív irányú „Die Post”, a kormány nyilatkozatából azt következteti, hogy mértékadó helyeken teljesen a régi hadicél nyilatkozatok mellett foglalnak állást, mi emlékeztünk — írja a lap — a kormánynak arra az ígéretére, hogy az oroszokat régi határainkhoz közel többé nem engedjük s a balti és lengyel tartományok, amelyeket a német hadseregek megszállottak, örök határterületet fognak alkotni Német- és Oroszország között. Ez marad a kormánynak és a német népnek változatlan akaratá.

Természetesen azt lehet ez ellen felhozni, hogy a kormány a korábbi nyilatkozataiban sok más dolgot is megígért, hogy más népek jogait és szabadságát respektálni fogja, hogy senkit el nem nyom s a háborús kényszer mégis akarata ellen levő dolgokra kényszerítette.

A Deutsche Tageszeitung egy cikket közöl, amelynek címe: „A kormány kitér a telet elöl”. A furor teutonicusról beszél, amelyet „egy ilyen kormánypolitika egyenesen bunkós bottal ver agyon”. Ezután a centumpárt organuma a „Germania” ellen fordul, amely a birodalmi kancellárt védelmezte. Ha a jelenlegi politika nem is viszi az országot szédületesen végső órvények felé, senkisé mondhatja azt, hogy ez a kormány érdeme.

A Vossische Zeitungban, amely általában az annekszionisták táborával tart, a kormánynyilatkozat alkalmából a következő sorok találhatók:

— Mi még mindig a költők népe vagyunk, de már csak a költőké, mert korábban a költők és gondolkodók népének neveztek bennünket!

Szóval az elégedetlenség nagy.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung legutóbbi kormány támogató homályos nyilatkozatát mi sem tartjuk az újságírás remekművének. Az égre is ki a gazdája ennek az irodalmi tömegprodukciónak? Hogy mindezt a német kormánynak a hadicél kérdéseben tett összes nyilatkozatai terjedősek, kétértelműek, sőt sok értelműek, mindamelllett érthetetlenek, mi már ismételtén mondtuk mindannyiszor ahányszor Bethmann Hollvég ur a birodalmi gyűlésben e kérdésben szót emelt, vagy Wilson urhoz jegyzéket intézett, avagy a Norddeutsche Allgemeine Zeitung prótétájaként megszólalt.

Minden egyes esetben csaknem kivétel nélkül megjegyeztük, hogy az ilyen beszédek inkább ártanak, mint használnak, hogy a német közönség egy részét messzemenő anneksziós várakozásokra tüzei, amelyben csalódnia kell s hogy a kültöldön ahelyett, hogy a békeszerető elemet a magunk részére megnyernők, e hádi-prédikációkat ellenségeink ellenünk használják fel. Határozottan hiba volt, hogy Wilson elnök egyenes kérdésére a hadicélokról, a kancellár ismételtén kitérőleg felelt, mert határozott kitérő válasz az, hogy a hadicélok csak

akkor hajlandó Bethmann Hollvég közölni, ha az entente hatalmakkal a konferencia asztalához leül. A kormánynak ez az egész habozása az oka annak, hogy bizonyos anneksziós agitátorok és újságok, melyek a hadiipar zsebében vannak, ilyen fűlsíketítő anneksziós lármát ünek.

Ezek a körök és ezek a lapok hála Istennek már nem lármázhatnak hangosabban, mint ahogyan és amennyit eddig lármáztak s e dolgok végre is oly komolyak, hogy az események logikus és szükségszerű fejlődését ez a láрма nem tartóztatja fel. Mi magunk részéről mindig azt az álláspontot képviseltük, hogy a Scheidemann által követelt státus quo-béke minden hadbanálló állam előtt antipatikus, éppen azért kivihetetlen. Hogy e háború után mindennek a régiben kell maradnia, mindenemü népképzeletnek ellentmond s csak egy béke lehetséges és pedig a politikai érzék, a kompromisszum és a megértés alapján. Egy ilyen béke fogja legkönnyebben megnyugtanni az egész világot. S éppen azért a német kormány jól tenné, hogy homályos és kétértelmű általánosságok helyett egy ilyen béke-programját terjesztené elő s legalább nagy vonásokban vázolná, hogyan gondolja el a kívánatos békét.

VAROS ES MEGYE.

Változások a vármegyei szolgabírói karban

— Az állandó választmány ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradvármegye állandó választmánya ma délelőtt 9 órakor tartotta a vármegye törvényhatósági bizottságának rendes tavaszi közgyűlését előkészítő ülését, Baross Ferenc dr. főispán elnöklésével. A közgyűlés anyagának legnagyobb része a vármegye rendes adminisztrációs ügyeiből áll. A világi járás megüresedett főszolgabírói állásának betöltésére kiírták a pályázatot. Darányi János dr. tb. főszolgabíró jelentette, hogy az állásra csak egy pályázat érkezett be, Hanthó Jenő tornovai főszolgabíró részéről, Hanthó megválasztását az állandó választmány javaslatba hozta a közgyűlésnek.

Szurmay Sándor altábornagy honvédelmi miniszterre való kinevezését leiratban tudatta és egyben kérte a törvényhatóság támogatását működésében. Az állandó választmány az új honvédelmi miniszter üdvözlését javasolja a törvényhatósági bizottságnak.

Pestvármegye átiratot intézett, amelyben kéri Aradvármegyét, hogy támogassa hasonló szellemű felirattal a mezőgazdaságban szükséges anyagok és árucikkek maximális árának megállapítása végett a kormányhoz intézett feliratát.

Török Ferenc dr. eleki szolgabíró kérvényt nyújtott be a törvényhatóságnak, melyben nyugdíjaztatását kéri. Az orvosi bizonyítvány alapján az állandó választmány a nyugdíjaztatást javasolja.

A V. H. O. Sz. elnökségének kérelmére az állandó választmány 100 korona megszavazását javasolja a „Sajtószállítás” céljára.

A hólyagos himlő Borsos Béla dr. főorvos jelentése szerint ismét föllépett a vármegye területén. Az állandó választmány javasolja az újraoltás elrendelését.

A város kályhái. Arad város tanácsa ma tartott ülésében tárgyalta annak a bizottságnak a jelentését, amely a tavaly rendelt szénkályhák revízióját végezte el. Megállapították, hogy 286 darab Kozmos kályha körül 50 használ-

hatatlanná vált, mert a belső samott kiégett. A bizottság azt mondja, hogy ennek részint a hanyag kezelés, másrészt pedig a rossz fűtőanyag az oka. A Perpétum kályhák közül 8 vált használhatatlanná. A bizottság javaslatára a tanács úgy határozott, hogy a szállító cégektől megvásárolja a kijavításra szükséges samott anyagot, a munkát pedig házilag végezteti el.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak mérlegmegállapító igazgatósági ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Április 26-án tartotta meg Zelenski Róbert gróf elnöklése alatt az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága mérleg megállapító ülését. Az ülésen az elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg Bohus Zsigmond báró igazgatósági tag elhunytáról, aki a vasut egyik alapítója, 41 év óta igazgatósági tagja, hosszabb ideig elnöke s a legutolsó évtizedben tiszteletbeli elnöke volt. Az igazgatóság nevében pedig Fábry Sándor dr. vezérigazgató üdvözlötte Zelenski Róbert gróf elnököt, abból az alkalomból, hogy nagyérdemű közéleti tevékenysége révén őfelsége a vaskorona-rend I. osztályával tüntette ki.

Megállapított azután a vasut múlt évi mérlege, melyszerint a múlt évi vasuti üzleti bevételek 9,985.920 korona 02 fillért teettek ki, amellyel szemben a kiadások 7,680.845 korona 39 fillérre rugtak, s ekként a tiszta üzleti felesleg: 2,305.074 korona 63 fillért tesznek ki. Ezen tiszta üzleti felesleg felhasználására nézve az igazgatóság azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a múlt évi tiszta nyereségből, illetve hozzászámítva az 1915. évről áthozott 50.700 korona 93 fillért, a rendelkezésre álló 2,358.775 korona 56 fillérből adassék a 6%-os elsőbbségi részvények osztalékára a 12 korona: 736.812 korona; az 5%-os elsőbbségi részvények osztalékára a 10 korona: 204.600 korona; 476 drb. kisorsolt els. részv. törlesztésére a 200 kor.: 95.200 kor., a törzsrészvények 5 százalék osztalékára 846.400 kor.; összesen 1.883.012 korona. Az ezen összegen felülmaradó 475.763 korona 56 fillérből a múlt évi 50.700 korona áthozatot leszámítva, tehát 425.063 korona 63 fillér maradványból adassék az alapszabályok 36. §-a szerint az igazgatóság 10 százalékos jutalékára 42.506 korona 26 fillér; a törzsrészvény osztalék tartalék alapgyarapítására (1 százalék) 169.280 korona; az üzleti tart. alap gyarapítására alapszabály szerint 15 százalék: 31.991 kor. 45 fill.; a felügyelő-bizottság díjazására: 6000 kor.; a makói Máros-hid tartalékalapra 150.000 kor.; végre a maradvány 75.985 korona 85 fillér, az 1917. évi üzleti számlája javára vezettessék át.

A mérleg és nyereség-veszteség számla tárgyalására a közgyűlés határidejéül a f. évi június hó 8-a állapított meg.

A tisztviselői kar megélhetésének megsegítésére 230.000 korona bocsátított az ügyvezető igazgatóság rendelkezésére, hogy abból élelmiszerek és más szükségletek bevásárlásával a szükséghez képest állhasson az ügyvezető igazgatóság az alkalmazottak jobb megélhetésének biztosítására. Elhatározott továbbá, hogy a nyugdíjalap dotálására a tartalékalapból 200.000 korona fordíttassék. Tárgyalattak azután az összes adminisztratív ügyek s tudomásul vétetett, hogy az Alföldi Első Gazdasági Vasut üzemei kezelését az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak f. évi január hó 1-től kezdve osztásos rendszer mellett szerződésileg átvette. Az ülésen jelen voltak Zelenski

Róbert gróf elnök, Meskó Sándor dr. és Csernovits Diodor dr. alelnökök, Dániel Tibor báró, Libits Adolf, Margittay József, Koszits Pál, Dálnoki Nagy Lajos, Hervay István, Neuteid Károly,

Schubart Pál, Enyedi Béni, Galambos Ignác, és Fábry Sándor dr. igazgatósági tagok, valamint Horomzay Frigyes műszaki igazgató és Czédly Károly kir. tanácsos jogtanácsos.

Félmillióba kerül az aradi rendőrség.

— Felír a város a sürgős államosításért. — Kárpótlás az elmaradó előléptetésért. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város tanácsa mai ülésén ismét foglalkozott a városi tisztviselők anyagi helyzetével a városi szervezési szabályrendelet tervezetével kapcsolatban. Megírta az Aradi Közlöny, hogy Arad város szervezési szabályrendeletét némileg átdolgozva, ismét a törvényhatósági bizottság elé fogják terjeszteni, mert a szabályrendelet bizonyos intézkedései már elavultak és reformra szorulnak. Ezzel a kérdéssel ma délelőtt foglalkozott Arad város tanácsa. Varjassy Lajos polgármester elnöklése mellett. Lócs Rezső h. polgármester bejelentette, hogy a szervezési szabályrendelet tervezetének szerdán történő tárgyalása alkalmából a város egyes tisztviselői igen méltányos kérelemmel fordulnak a városhoz. Tudvalévőleg a városi tisztviselők előléptetési rendszere igen szűk korlátok között mozog és ennek következtében egyes tisztviselők éveken keresztül képtelenek előrehaladni. Vannak olyan hivatalnokok, akik két évtizeden keresztül is ugyanabban a fizetési osztályban maradnak és ugyszólván semmi kilátásuk sincs az előmenetelre, mert a tisztviselői kar előhaladási lehetősége igen korlátozott. Csak úgy lehet előre jutni, ha nyugdíjazás, vagy elhalálozás következtében bizonyos állások megüresednek. A városi tisztviselők éppen ezért azzal az indokolt kérelemmel fordulnak a közgyűlés elé, hogy ép úgy, mint az állami és vármegyei tisztviselőknél, az arad városi hivatalnokoknak is szavazzon meg *szolgálati pótlékot akkor, ha egy-egy tisztviselő legalább tíz évet töltött ugyanabban a fizetési osztályban és magasabb osztályba nem léphet elő.*

A városi tanács méltányosnak és indokoltnak találta eme kérelmet és pártoló javaslattal viszi a legközelebbi törvényhatósági bizottsági ülés elé. Tárgyalta még a városi tanács Green Nándor rendőrfőkapitány amaz előterjesztését is, amely szerint írjon fel a törvényhatósági bizottság a kormányhoz és sürgesse meg a vidéki rendőrségek államosítását. A tanács az előterjesztést a közgyűlés elé viszi. A főkapitány rendkívül fontos és nagy figyelmet érdemlő beadványát alább közöljük:

Arad sz. kir. város szervezési szabályrendeletének elkészítésére a Polgármester ur 1778—1917. pm. sz. alatt egy bizottságot küldött ki s azt utasította, hogy a szervezési szabályrendelet tervezetét folyó évi április 31-ig készítse el.

Ezzel kapcsolatban a hatósági szervezetnek a városi rendőrségre vonatkozó kérdését illetőleg a következőket terjesztem elő:

A városok fejlesztéséről alkotott 1912. LVIII. t.-c. 30. §-a utasítja a m. kir. belügyminisztert, hogy a törvény életbelépésétől számított 2 éven belül a városi rendőrségek országos rendezéséről szóló törvényjavaslatot terjesszen elő:

A közbejött háboru ezt a régei rendezésre váró kérdést elodázta, a városok rendőrségének az állam szervezetébe való szerves beillesztése tehát egyelőre elmaradt s a rendőrségek, a közbiztonsági kiadások jelentékeny tétele most is a városi költségelirányzatot terheli. Különösen súlyos teher ez most, mikor a háborus tulkiadások folytán a város kénytelen eddig nem ismert jövedelmi források után kutatni, hogy háztartásának mérlegét egyensúlyban

tudja tartani. Arad sz. kir. város közönsége évente a rendőrség személyi és dologi kiadásaira 454.000 koronát költ. Ehhez hozzászámítandó az Acsev. palotában elhelyezett városi hivatalok évi 14.000 korona bérleti költsége, a mely évi kiadást szintén a rendőrség okozta a városnak. Ezen kiadásokhoz viszonyítva elenyésző csekély az állam által adott bizonytalan — évi támogatás, a mit különben is ugy ad a városoknak, hogy abból állandó jellegű beruházásokat nem létesíthetnek.

Kétségtelen, hogy a háboru után újabb munkák és feladatok hárulnak a városi közigazgatásra; az idők haladásával a város is természetszerűleg fejlődik, a közigazgatás s így a rendőri közigazgatás hatáskörébe tartozó munkák folyton szaporodnak; a város fejlődésével, terjeszkedésével előtérbe fog nyomulni a rendőrség decentralizációjának kérdése, mely már előre veti árnyékát. Utalok itt arra, hogy a vasuton túl már egy egész városrész van (Mosóczy-telep), a mi közbiztonsági szempontból majdnem teljesen elhagyatva áll.

Mindez a város háztartásának terheit folyton-folyton fokozni fogja, a mi viszont maga után fogja vonni a városi pótlék folytonos növekedését. A mult mutatja, hogy a hatósági szervezetet átlag 10 éves turnusokban meg kellett változtatni, az állásokat szaporítani, fizetéseket emelni kellett, hogy a fokozott fejlődési igényeknek megfelelőleg a hatósági feladatok ellátását biztosítani lehessen. Véleményem szerint — a háboru utáni rohamos fejlődést és a háboru által teremtett kivételes állapotokat tekintve — a jövőben ezen fokozatos teljesítés szükségessége még rövidebb időpontokban fog jelentkezni s a városok háztartása mindig jobban és jobban lesz megterhelve a közbiztonsági kiadásokkal, holott a városi rendőrségek ma már tuynomó részben állami tevékenységet fejtenek ki s csak kis részben végeznek önkormányzati munkát.

Mindezeknél fogva azon előterjesztést teveszem, hogy a fentiekre nyomatekkel ramutatva írjon fel a törvényhatóság a belügyi kormányhoz s ott az 1912. LVIII. t.-c.-re hivatkozással sürgesse meg a vidéki rendőrségek országos rendezéséről szóló törvényjavaslatnak a törvényhozás elé terjesztését, egyben feliratát hasonszerűen felirattal való támogatás céljából küldje meg a törvényhatóságoknak is. A vidéki rendőrségek államosítása a jelenlegi közbiztonsági kiadások jelentékeny részét hárítaná el a törvényhatóságokról, a mi a pótléknak lényeges leszállítását és a városi budget jelentékeny megkönnyebbülését eredményezné.

EGYESULETI ELET.

(*) Az aradi Vörös Kereszt választmányi ülése. Az aradi Vörös Kereszt Egyesület választmányja ma tartotta a május 3-iki évi közgyűlésének előkészítő ülését Váserhelyi Janka elnöklete alatt. Az elnökő megnyitó beszédében visszapillantást vetett arra az áldásos és eredménydus munkára, amelyet az aradi Vörös Kereszt a társadalom segítségével kifejtett. Az egyesület működésének részletes jelentését a közgyűlésen mutatja be az elnökség. Az egyesület központi igazgatóságának kapcsán a választmány megbizta az elnökséget, hogy dolgozza ki az egyesület háboru utáni működésének programját. A elnökség még bejelentette, hogy Kintzig János főispán tiszteletbeli elnöké váló megválasztására javaslatot tesz a közgyűlésnek. A választmány a jelentést egyhangu lelkesedéssel tudomásul vette.

Nincs esemény.

Budapest, április 28. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:
Nincs jelentősebb esemény. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

TANÜGY.

Nem lesznek korai vizsgák. Aradon.

(Megalakult az új iskolaszék.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város iskolaszéke ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklete alatt tartotta meg alakuló ülését, melyen a bizottság 1917—1918 és 1919 évekre megalakult. A törvényhatósági bizottság által megválasztott iskolaszéki tagok, harmincheten, letették az esküt. Majd bemutatták az iskolák és a felekezetek képviselőit s utána a polgármester kimondotta a bizottság megalakulását. Steinhardt Mór dr. indítványára a bizottság egyhangulag Varjassy Lajos polgármestert elnökévé s Mülek Lajos dr. másodelnökévé választotta meg, akik mindketten hosszú idő óta lelkes istápolói és fejlesztői voltak a város iskolaügyeinek.

Kovács Vince kulturatanácsnok bemutatta a bizottságnak a közoktatásügyi miniszter leiratát, mely elrendeli, hogy a városi polgári iskolákban a tanítást lehetőleg május hó végéig fejezzék be, különösen abban az esetben, ha a tanulói fűsség a mezőgazdasági munkákban résztvesz. Miután azonban az aradi iskolák tanulói csak elenyészően kis része segédkezik a mezőgazdasági munkálatok végzésénél s miután a katonai kórházaknak az iskolákban történt elhelyezése nagyban hátráltatja a tanítást, a bizottság úgy határozott, hogy úgy polgári, mint az elemi iskolákban a tanításokat a megszokott időben fogják befejezni. Az előadó kulturatanácsnok bejelentette a bizottságnak, hogy az iskolák legnagyobb része hónapokkal ezelőtt felszabadult, miután a német katonai kórházak elköltöztek Aradról s az iskolahelyiségeket nyomban átadták rendeltetésüknek. Még csak néhány iskola van lefoglalva katonai kórházi célokra. Nemes Zsigmond dr. indítványára a bizottság elhatározta, hogy feliratban fog az illetékes minisztériumoknál lépéseket tenni aziránt, hogy ezek az iskolák is felszabaduljanak és rendeltetésüknek átadhasák őket.

— Simon Karolin polgáriiskolai igazgató szabadságolását kérte a bizottságtól, kérelmét orvosi bizonyítvánnyal igazolta és kérte, hogy szabadság ideje alatt Steinitzer Zseni tanárnőt bizzák meg helyettesítésével, míg óráinak ellátását Tóth Boske tanárnőre bizzák. Az iskolaszéki bizottság augusztus 31-ig megadta a szabadságot.

(—) Magánvizsgálatok az aradi polgári iskolákban. A tanév végi magánvizsgálatok június noban lesznek ugy a Kazinczy-utcai és a Ferenc-téri polgári fiúiskolában, valamint a polgári leányiskolákban is. A kérvényeket Arad megye királyi tanfelügyelőségéhez címezve a fiúk a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola igazgatóságához, a leányok pedig a polgári leányiskola igazgatóságához nyujtsák be. A tolyamodvámynak beadási határideje május 15, mely után kérvények el nem fogadhatók. Berecz Károly h. igazgató.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre ... .. 36 korona.
Negyed évre ... .. 9 korona.
Egy óra ... .. 3 korona.

HIREK.

LEGUJABB.

Ejzel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Meghiusult a harmadik angol offenzíva is.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Az arrasi harcmezőn ma harmadikban teljesen meghiusult az angolok ama törekvése, hogy áttörjék a német vonalakat. A virradatig nagy erővel a Scarpe mindkét partján harminc kilométernyi frontszélességben megindult támadások tüzelésünkben és ellentámadásunkban mind meghiusultak. Az ellenség újból súlyos vereséget szenvedett. Veszteségei igen nagyok. Az Aisnenél és a Champagneban kölcsönös erős tüzérségi harc.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Április huszonhatodikán délután nagy angol harci repülőgépek megtámadtak néhány, a flandriai part előtt cirkáló torpedónaszádót és a seabrüggei kikötőt, eredménytelenül dobva le bombákat. Az erre következő légi harcokban egy nagy angol harci repülőgépet egyik tengerészeti együléses repülőgépünk lelőtt. Egy odasiető francia tengerészeti repülőgépet közvetlenül ezután parti ütegeink tettek harcoképtelenné. Három utast és a repülőgépet kimentettük. A német tengerészeti haderők április huszonötödikére virradó éjjelen vállalkozást hajtottak végre a Themse torkolata ellen. Minthogy a vizen ellenség nem mutatkozott, a margathei kikötőt a hozzátartozó erődítményekkel együtt alaposan lőttük. Az ellenséges parti ütegek élénken, de eredménytelenül viszonozták a tüzelést. Tengerészeti haderőnk sérülés és veszteség nélkül tért vissza. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Német tengerészeti repülőgépek április huszonhatodikán sikeresen bombázták a sulinai kikötő telepet. A kikötő területén erős tüzelést figyeltünk meg. Az összes repülőgépek a heves védekező tüzelés ellenére sérülés nélkül tért vissza.

Valasztójog és föld a román népnek.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bern. A Temps jelenti Jassiból, hogy április 16-án egy román torpedónaszád a Fekete tengeren elsüllyedt.

A Daily Telegraf jelenti Pétervárról: A román körökben sokat beszélnek Iltescu volt hadügyminiszternek és vezérkari főnöknek arról a kijelentéséről, hogy Oroszország ultimátummal való fenyegetéssel bírta Romániát a háborúba való belépésre.

Hága. Jassyból jelenti a Daily Telegraphnak: A román parlament üléseit május elejéig elnapolták. Május elején újból összeül a parlament és a kormány indítványozni fogja, hogy változtassák meg az alkotmányt, hozzák be az általános választójogot és két millió hektár területet sajátítsanak ki a nagybirtokokból, hogy a parasztok és katonák között osszák szét a földet. Mindenekelőtt az állami, az alapítványi és a kötött birtokok jönnek tekintetbe.

— Tisza István gróf képviseli Aradot a városok kongresszusán. A városok kongresszusa előkészítő-bizottságának legutóbb tartott ülése megbízásából Arad város közönségét meghívta május 18-án tartandó országos ülésére. Mint az Aradi Közlöny már többször jelentette, a városok jövő szerepét kell és akarják itt egy kitűzött cél szolgálatában megállapítani és ezért fontos, hogy minden magyar város résztvegyen ebben a komoly munkában. A városi polgárság szervezkedéséről van szó és ezért is méltó reprezentánsokat küldenek ki a törvényhatóságok. A kongresszus ügyviteli szabályzata értelmében a törvényhatóság hat taggal képviselhető magát. Határozottan állítható, hogy Arad vesz a legméltóbban részt ezen a nagyjelentőségű ülésen, amennyiben a város nagynevű képviselőjét, Tisza István gróf miniszterelnököt, továbbá Varjassy Lajos polgármestert, Múlek Lajos drt, Nemess Zeigmond drt és Varjassy Lajos drt kérte föl a megjelenésre.

— Szocialista miniszter Ausztriában. Berlinből jelentik: Megbízható politikai forrásból nyert értesülés szerint az osztrák kormány komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a szocialistáknak helyt fog adni a kormányban.

— Arad város új tb. főszámvevője. Kintzig János főispán a mai napon Arad város tb. főszámvevővé nevezte ki Exterde Kálmán városi számvevőt és Baros Dezső aradvárosi tiszteletbeli számvevőt. Tudvalevőleg Exterde báró működéséhez fűződnek a városi közéletmezés reorganizációjának számottevő sikerei, amely munkában segítségére volt neki Baross tb. főszámvevő is.

— Telmányi Emil aradi háziúr. Arad háziurai közé sorakozott a város egyik híres fia, a ki elhősen nagynevű kollégáitól már fiatal korában vált háziúrrá és ha európai körutjából dicsőséggel és babérral megrakodva rövid időre hazahazátér, nem lesz kénytelen idegen hajlékban megpihenni. Telmányi Emil, a nagy hegedűs lett aradi háziulajdonos. Nagypapja rétháti Kövér Ferenc, valamint nagyanyja Kövér Ferencné részesítették ma abban a kellemes meglepetésben unokáikat, hogy azt a házat, amelyben született és amely Batthány-utca 7. sz. alatt áll, Telmányi Emilnek és Vezsár Ilonkának ajándékozták.

— Állás rokkant úsztek részére. A szekszárdi m. kir. selyemtenyészeti főfelügyelősége rokkant úsztek részére hivatalnoki állásokat ajánlott fel. Ezen állásokra gimnáziumot, kereskedelmi iskolát vagy szövő iskolát végzetek, kik magyarul tudnak, jönnek tekintetbe. Kezdfizetés havi 100 korona, szabad lakás, fűtés és világítás. Ha az alkalmazottak a selyemszövő szakmában jártasságot érnek el és szorgalmasnak mutatkoznak, a fizetés évi 7000—8000 koronáig emelkedhetik. Írásbeli kérvények Bézeredy Pál v. b. t. t.-hoz, a selyemtenyészés m. kir. főfelügyelőjéhez Hidja, p. Szedres, Tolnamegye intézendők. Erről a rokkant úsztek értesítendők és a kórházakban, lábadozó otthonokban és a helyi hatóságnál is kihirdetend.

— Újra rendezik a bevonult tiszviselőik illetményét. A katonai szolgálatra bevonult vármegyei, városi és községi hivatalnokok, tiszviselőik, tanítók és a többi családi illetményeire vonatkozólag — mint Arad vármegye alispánját hivatalosan értesítik — egy legfelsőbb elhatározás fog rövidesen közzétetni. Ezen illetmények megítélése céljából leiratot intéz a vármegyéhez Bécsből a császár és királyi hadiszámtejtőség s azt kéri a vármegyétől, hogy miután a hadiszámtejtőségnek hivatalos adatokra van szüksége ez ügyben, annak felterjesztését a legrovidebb időn belül kéri. Megjegyzni a leirat, hogy a polgári tisztekekhez

engedélyezett drágasági és háborus pótlékok a felterjesztés elkészítésénél figyelmen kívül hagyható.

— Halálozás. Özvegy Kabdó Miklósné született Priegi Katalin, április 25-én, életének 82. évében Szelevényen elhunyt. Családjá hült tetemét Aradra szállította és ma délután helyezte örök nyugalomra a helybeli felső temetőben nagy részvét mellett.

— Özvegy Podany Jánosné született Waigand Katalin, április 22-én Wienben, a br. Eiselsberger-féle klinikán életének 45-ik évében meghalt. Ideiglenesen ott temették el.

— A Növédelmi Hivatal műsoros délutánjának bruttó jövedelme 3301.20 kor. Felülvezetés, illetőleg jogymegváltás címen: gróf Bréda Viktorné 100, báró Urbán Péterné 20, özv. Fábian Lászlóné 20, Fábian Margit 10, dr. Dálnoki Nagy Lajos 10, Vásárhelyi Lászlóné 10, Lőcs Rezsőné 10, Hepke Arthurné 10 koronát. ezenkívül özv. Seidner Bernátné 10, dr. Bácskay Béla 10, Tenner Józsefné 10, N. N. 10, Aceev. magánüz. közp. felügyelősége 9 koronát juttatott a Növédelmi Hivatal céljaira. Mindezen nemesszivü adományokért halás köszönetet mond a hivatal nevében Baross Boris ügy. alelnök.

— Burgonya kiosztás. Felhívom az I., II., III. és IV. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy a burgonya-utalvány kiváltása céljából héttől délelőtt hivatalomban jelentkezzenek. Egy adag egy kilóban állapított meg, s annak kicsinybeni eladási ára 29 fillér. A cukor és egyéb élelmiszer igazolvány 5. számú szelvénye váltható be burgonyára. — A közéletmezési hivatal vezetője.

— Neurastheniás embereké, kiknek gyengeségét a napi szervekben fölmérülő zavarok okozzák, a természetes Ferenc József keserűviz enyhén és biztosan élénkíti a gyomor és a belek annyira fontos működését s ennek következtében a megkönnyebbülés jóleső érzése fog rajtuk elhatalmasodni. Krafft-Ebing báró, bécsi egyetemi orvostanár, a psychopathologia ismert úttörője megállapította, hogy a Ferenc József vizet a betegek jól tűrik s a kívánt hatás rendszerint már néhány óra múlva jelentkezik.

— Adományok. Az Arad városi Vörös Kereszt együlethez újabban a következő adományok folytak be: Heuburg J. hadnagy 20 korona, Frankl S. József apósa, Weisz Miksa elhunyt alkalmából 100 korona, Buzsáki tejgazdaság kirótt és behajtott birság fejében 5 korona, Bleiziffer Ferenc Újszentanna haretéri fogadalma értelmében 400 korona, Strasser Mici Borosjenő gyűjtése 32 korona és özv. Kiss Mihályné 10 korona, mely nemesszivü adományokért ez uton is halás köszönetet mond az Arad városi Vörös Kereszt egyület elnöksége nevében Vásárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— A só ára. Az asztali só legnagyasabb árát 1917. május 1-től kezdődőleg a következőkben állapítom meg: 1. Nagyban 1 métermázsa 26 korona 54 fillér. 2. Ha a zsákot a nagykereskedő adja 31 korona 54 fillér. 3. Kicsinybeni eladásnál 1 kilogrammj 32 fillér, mely összegben a csomagolás és papirzacskó is bennfoglaltatik. 4. Marhasó 1 métermázsa 14 korona 18 fillér. 5. Ha a zsákot a nagykereskedő adja 19 korona 18 fillér. 6. Marhasó kicsinyben 1 kilogramm 16 fillér. 7. Durván őrölt só nagyban és kicsinyben egy áru az asztali só árával. Varjassy Lajos, polgármester.

— Költözőkódok b. figyelmébe ajánlom díszesen felszerelt raktáramat. Villanycsillárok, mindennemű disztárgyak, üveg és porcellán serviksek legolcsóbb beszerzési forrása. Fischer Mór Andrássy-tér 25. Városi és megyei telefon 568. 2340.

— Helybell és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levelepapírosok, papirzacskók, kepes levelező-lapok, papirszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papirnagykereskedésében.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Százezer új választó a reform eredménye.

Budapestről telefonálja tudósítónk:

A munkapártban ma este nagyszámú jelentek meg a képviselők. Amikor Tisza István gróf miniszterelnök megérkezett, viharos éljenzettel fogadták s vele együtt a királyt is életették. A párt tagjai között a királyi kézirat tartalma felett eszmésere indult meg és az jegecesedett ki, hogy a királyi kéziratban lefektetett alapelvek a reformoknak egy szélesebb perspektíváját tárják fel és ez a reform fogja a munkapárt jövőbeli programját alkotni.

A párt szilárdan kitart annak elhatározása mellett, hogy tovább vezesse az ország ügyeit. Hevenyészve számításokat eszközöltek, hogy az új jogkiterjesztés folytán hány új választó lesz és hozzávetőleges számítás alapján megállapították, hogy az új földadó alapján 45-50.000 és a vitézségi érem alapján és az altsztek jogosultsága alapján szintén 45-50.000, tehát összesen körülbelül százezerrel fog megnövekedni az új választók száma. Ezzel kapcsolatban megállapították azt is, hogy a programot ki kell bővíteni a nemzeti kérdés megoldásával is. Ki kell domborítani a magyar nemzeti államnak egyéni tulajdonságait, ennek helyzetét kell megoldani és **nemzeti tanintézeteket, szemináriumokat, gimnáziumokat szigorú állami ellenőrzés alá kell helyezni a magyar nemzeti szempontokból.**

Az Apponyi-féle függetlenségi pártnak is bizalmas értekezlete volt ma, amelyen Apponyi Albert gróf politikai kérdésekre adott felvilágosítást pártbíveinek. Csak az ülés után vált köztudomásúvá a királyi kézirat és ekkor Apponyi gróf beszégetése során pártbíveinek azt mondta, bizonyos, hogy a munkapárt sokkal nagyobb jelentőséget fog ennek a királyi kéziratnak tulajdonítani, mint azok az ellogulatián személyek, akik kívülről ítélik meg azt. A királyi kézirat nem tünteti el azonban a lappangó válságot, csupán áthidalást keres a válság megszüntetésére.

Az ellenzéki pártokat kissé meglepte a királyi kézirat és főleg az, hogy a király a többséghez magához is ragaszkodik. A demokraták és a szociáldemokraták igen el vannak keseredve, hogy a kormány csak ilyen arányú kiterjesztést ad, mert ezt igen kevesnek találják. Ragaszkodnak ebből követelésükhöz, az általános választói joghoz.

Budapestről jelenti tudósítónk: A Belvárosi Kör ma este tartotta közgyűlését, amely után társas vacsora volt. A vacsorán Kluen-Héderváry Károly gróf beszédet mondott, a melynek folyamán többek között a következő, rendkívül érdekes kijelentéseket tette:

— Engem liberális embernek ismernek. Ez volt hitvallásom egész életemben és ilyen leszek még hátralevő pár esztendőmben is. Bármenyire is liberális legyek azonban, számolnom kell az ország népének természetével és gondolkodásával. Ezt kell az eszmék elhamarkodásánál mindig szem előtt tartani. És ha ezt tekintjük, akkor el kell mondanunk, hogy bizony országunk népét bizonyos konzervativizmus jellemzi. De ha nem is értünk vele egyet, mégis respektálnunk kell, mert a nép millióiban nyilvánul meg ez az érzés. Ennek következménye, hogy ideáljainkat csak lépésről lépésre valósíthatjuk meg. Oszintén megmondom, hogy a választójog tekintetében gondolkodásom liberálisabb, mint amit az új törvény megállapít. Mégis ebben látom a haladásnak azt a mértékét, amely mostani fejlődési szükségünknek megfelel. Ha a törvény életbe lép, illetve annak alapján választásra kerül a sor, nagyszámu liberális elem kerül a parlamentbe, amivel a haladás hívei meglehetően elégedve. Nem kell túlságosan sietni, bizzunk utódainkra is valamit. Legyen nekik az az örömrük, ami nekünk még nem lehet.

Az új parlamentbe kerülő nagymennyiségű haladó szellemű képviselő tovább fogja fejleszteni a liberális eszméket. Nagy szavuk lesz a mi szocialista barátainknak is, akik kétségtelenül szép számban fognak az új parlamentbe bekerülni. Még ha csak harminc-negyven képviselő lesz is, számottevő lesz a liberális haladás továbbvitelére. De ők is számolni lesznek kénytelenek majd az ország lakossága na yrésének megtörtént érzésével. Ez a kölcsönhatás jogaikhoz fogja juttatni a fejlődés szellemét anélkül, hogy prerogatívát adna azokkal szemben, akik az ország kenyerét termelik, a lakosság nagy tömegét alkotják. Meg fogja tanítani a két áramlat, hogy a magyar nemzet tagjai vagyunk, hogy számolnunk kell egymással és meg fog szünni bizonyos ellentét és gyanakvás, mely ma talán még meg van köztünk. Nagy kincs lesz a kölcsönös egyetértésben és csak áldásos hatása lehet a jövőben.

Hogy a háboru miatt a Deutsche Bank nem tud egyelőre kötelezettségeinek megfelelni, ez egy sajnálatos tény, mellyel szemben lehet különbözőképen állást foglalni, de semmiesetre sem úgy, hogy „mondjon le az állam” a földgáznak Aradra való vezetéséről.

Ellenkezőleg, arra kell törekednünk, hogy ha vannak akadályok, azokat elhárítsuk; ha vannak függő részletkérdések, azokat tisztázzuk; s hogy mielőbb élvezhessük azokat az előnyöket melyeket városunk számára az állami előrelátása biztosított.

Soraim közlését kérve maradtam teljes tisztelettel öszinte híve Schartner Sándor, okleveles gépészmérnök.

— Nem akarnak városi földet vásárolni a bankok. A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége azt írja Arad város tanácsának, hogy értesülése szerint a nagy bankok Aradhoz fordultak és felszólították, hogy vagy adja el, vagy adja bérbe nekik földjeit. Kéri, hogy őt is vonják be a versenybe. A tanács megállapította, hogy a bankok részéről semmiféle felszólítás nem érkezett és erről értesítik az említett pénzügyintézetet.

— Két millióval emelik a városi épületek biztosítási díját. A mérnöki hivatal előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a város tulajdonát alkotó épületeket, tekintettel az építőanyagok árának horribilis emelkedésére, ötven százalékkal felülbiztosítja. Erről tudomást szereztek a kartellen kívül álló biztosító intézetek és azt kérték egyik megbízottjuk által Varjassy Lajos polgármestertől, hogy a város ezt a felülbiztosítást juttassa nekik. A törvényhatóság körülbelül négy millió korona értékben biztosította ingatlanait és majdnem két millió biztosítási ügyletről van szó. A tanács kikérte a tisztii ügyszség véleményét és eszerint a várost semmiféle kötelezi arra, hogy az új ügyletet a már eddig is igénybevett kartell intézetekkel bonyolítsa le. Azonban a tanács Lócs Rezső helyettes polgármester felszólalására, aki nem tartaná méltányosnak, ha a kartellintézeteket mellőznék — miután azok az eddigi rizikót vállalták — úgy határozott, hogy a felülbiztosítást megköti, de azokkal az intézetekkel, amelyekkel eddig is üzleti összeköttetésben állt. Ilyen értelemben tesz a törvényhatósági bizottság közgyűlésének előterjesztést. Fejtétlenül helyes és korrekt a tanács határozata, amelyet bizonyára a közgyűlés is magáévá tesz.

— A olpó bejelentő úriapok már megárkezték az aradi kereskedelmi és iparkamarához, amely azokat szétküldte a cipőkereskedőknek. Aki esetleg nem kapott volna, az forduljon a hivatalos órák alatt a kamarához.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A sármási földgáz bevezetése.

Kaptuk a következő levelet:

Milyen tisztelt szerkesztő ur! Csodálkozásom olvastam b. lapjában Földenyi Mihály urnak az erdélyi földgázra vonatkozó mai cikkét. Mert valóban meglepőnek kell találnom, hogy az Aradi Közlönyben, mely Arad város közgazdasági érdekeinek lelkes szószólója, egy cikk lát napvilágot ezzel a kategorikus címmel: „Nem lehet Aradra vezetni a földgázt!” amhez a cikk írója még azt is hozzá teszi, hogy ezzel az „érdeklődő közönséget óhajtja megvigasztalni.”

Mivel az ilyen nyilatkozatok éppen nem alkalmasok arra, hogy az aradi illetékes közgazdasági körök érdeklődését a számunkra nagyjelentőségű földgáz kérdése iránt ébren tartják, azt hiszem kötelességet teljesítek, ha rámutatok arra, hogy ugy műszaki, mint finansziális szempontból igenis lehetséges a földgázt Aradra vezetni, és nekünk aradiaknak nem szabad egy ilyen kényelmes gesztussal e kérdés lelett napirendre térni.

Előre is kijelentem, hogy semmi esetre sem szándékom e felszólaláson túl terjedő polemikába becsatlakozni, mert a földgáz kérdés ma már letárgyalt ügy. Nyilatkoztak már telőle

egyetemi professzoraink, mérnökeink, nyilatkoztak az amerikai szakértők, megvizsgálták az ügyet német alaposítással a Deutsche Bank szakértői, s e banknak a magyar kormánnyal kötött szerződésével, melyben a nagyváradi és aradi vezeték kiépítésére kötelezte magát, a vita végérvényesen bezártnak tekinthető.

Elkésztett tehát a cikk írója, ha most is olyan aggályoknak ad kifejezést, hogy pl. a földgáznak „nincs elég nyomása.” Ez csak azt mutatja, hogy nincs tudomása a kompresszor-állomásokról, melyekkel a gáz tetszőleges távolságra elvezethető, s melyeknek létesítése minden komoly távvezeték-tervezetben számításba lett véve. Erthető tehát ha a cikkíró a kivihetetlenségről szóló véleményére már annak idején is azt a választ kapta illetékes helyről, hogy „nincs igaza.”

Tulmenna felszólalásom keretein, ha a többi összes, jótismert ellenvetésekkel foglalkoznék, egyszerűen utalok a Magyar Mérnök és Építész Egyletben letolyt, kimerítő, nyomtatásban is megjelent vita-anyagra és csak arra térek ki, hogy a cikkíró ur „távolba vezetendő ingyengázról” beszél. Készséggel állapítom meg hogy ingyen cikkeik árusítása valóban nem rentábilis dolog. Ennyire optimista nem volt senki, és Arad városa sem az. Nem, Arad városának nem ingyen gáz, hanem olcsó és jó gáz kell.

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* Az emberirtó közkívánatra vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. Az ataviztikus ösztönök, az öröklött lelki tulajdonok megrázó tragikumokban való kirobbanása e kép, témája a pálnka az „emberirtó mérög” csak a legfőbb okként szerepel benne, az apa és fia szánalmas romlása, — bűne, amelybe már öntudatlanul keverednek. Ebben a fő dalmas és megható színműben ez hat döbbenetes erővel.

* Golem és táncosnő. (Wegener-film az Apollóban.) A kinematográfia történetében hátrkövet jelent Wegener Pál. a világhírű német színésznek ama emlékezetes alakítása, a melyet a „Golem” című szerepében mutatott be. Az ő alakítása nyomán lett oly népszerű a „Golem”, ez a misztikus rege, amely nagy karriert tett meg a színpadon és az irodalomban. Most alkalmunk lesz Wegenernek egy hasonló alakításában gyönyörködni. Hétfőn és

FOG- tomékek, aranyból, platina arany és ezüst, amalgamból és a fog színeivel azonos porcelánból =

FOG- koronák, hidak, egész fogcsorok szájpádás nélküli arannyal, platínából vagy orcellánból. =

FOG- kövek eltávolítása, torok fehérítése és hibás fogcsorok átalakítása, valamint javítása. =

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipsee, Brüsszel és Londonban, nemkülönbön Amerikában a legismertebb fogspecialistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legújabb és legfejlettebb műszereivel van felszerelve, a garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megtehetőek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

kedden mutatja be az Apolló-színház a „Golem és táncosnő” című nagyszabású képet, amelyben a Golemet természetesen Wegener játssza.

* **Királytigris III.** — az Apolló vasárnapi műsorán. Két napon keresztül beláthatatlan embertömegeket vonzott az Apollóba a Királytigris című detektívdráma, az amerikai World-filmgyárnak a nagyszabású műve. A frakkos haramia újabb izgalmas kalandjai mély érdeklődést váltott ki a publikumból, amely a dráma bemutatása alatt nem tud felszabadulni annak hatása alól. Vasárnap mutatja be utoljára az Apolló a Királytigris III-ik fejezetét, amely szenzációs gonosztevő öngyilkosságával fejeződik be. A vasárnapi előadások délután 2 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

* **A világ csak hangulat.** (Leontine Kühneberg film az Urániában.) A Kinoport filmgyár legújabb alkotását mutatta be tegnap a színház, mely érdekes témájával, ragyogóan tökéletes kidolgozásban, elsőrangú művésznő közreműködésével valóban művészi értékű élvezet volt. A nagyvárosi élet zajából teremnek az olyan üvegházi virágok, mint a múltban Leontine Kühneberg a drámában alakít. A finomságban eldurvult, elkényeztetett leányok típusa, akik az élet után törnek, akik bele habarodnak annak rejteimibe, rajjai lesznek a szenvedélyeknek, mikor kigyulnak a nagyváros éjjeli életének csábító világai: önfeledtem dobják magukat a bűn romjai közé. Ilyen leányok élnek és léteznek, és belőlük egyet mutat be a kiváló kép is, mely poétikus színeiben és gramatizált meséjében mintegy letompítva állítja eléink ezeket a szerencsétlen teremtetéseket. A közönség kifinomodott érzékére vall, hogy egy pillanatig sem esett szélsőségbe és mindig megértette a sikamlós helyzetekből is a meleg érző életnek apró tragédiáit, melyek szánalmat és rokonszenvet keltenek. — „A halátesengő,” magyar filmatrakció az Uránia legközelebbi szenzációja. 5

A szerkesztőszert felől:

Bednyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget)
Limböck János és fia „Első m. k. szab. érckoporsó-gyára és ismétlésrende 5-vállalata” Arad.

Walgang Henrik és neje szül. **Fuchs Karolin**, mint szülők a saját, ugyszintén az alólirottak nevében is szomorodott szívvvel jelentik a hön szeretett és felejtethetlen jó gyermek, illetve testvér, sógornó, nagynéni, unokatestvér és rokon

özv. Podany Jánosné
szül. **Walgang Rozáliának,**

folyó évi április hó 22-én Wien-ben, a br. Eiselsberger-féle klinikán, rövid szenvedés után, életének 45-ik évében, a Mindenható bölcs rendelkezéséhez kúpaát történt gyászszes elhunytát.

A megboldogult kedves halott földi maradványai Wienben folyó évi április hó 26-án, délután lettek az ottani római katolikus temetőben ismétleges nyugovóra helyezve.

Az engedtető szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi április hó 30-án, d. e. 8 órakor fog a helybeli római katolikus plébánia templomban az egek Urának bemutatatni.

Drága emléket mindenkor szeretettel fogjuk megőrizni!

Németpereg, 1917. április hó 28.

Özv. **Taugner Jánosné** szül. **Walgang Jozefin,** **Maurer Jakabné** szül. **Walgang Mariska,** **Walgang János,** testvérei: **Taugner János,** **Taugner Frigyes,** **Einwag Ilonka,** **Walgang Katica,** **Walgang Olga,** **Maurer Lacika,** **Maurer Kálmán,** unokatescei és hugai: **Podany József** és neje, **özv. Berán Józsefné** szül. **Podany Mária,** **Walgang Jánosné** szül. **Gehl Ilona,** **Maurer Jakab,** **sógornai és sógornói.** **Fritz Lőrinc,** **Fuchs János** és neje szül. **Schort Rozália,** **özv. Geppert Józsefné** szül. **Fuchs Mária,** **Fuchs Rezső** és neje szül. **Podany Anna,** **Fuchs Lipót** és neje szül. **Bauer Julia,** **Fuchs Antal** és neje szül. **Rathsam Mária,** nagybátyjai és nagynénjai. Ugyszintén számos rokon, a jóbarátok és jóismerősök nevében is. 21

NEMZETI SZÍNHÁZ

Arad, 1917. évi április hó 29-én, vasárnap!
Cj. Berio. C. Berio.

Cigánybáró. Operetta.

Kezdeté 7 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Április hó 29-én, vasárnap

A wordl filmgyár szenzációs felvétele.

Király tigris III.

(A frakkos haramia.)

Jimmy Valentine harmadik kalandja.

Detektív dráma 4 felvonásban.

Főszereplő:

Robert Warwick.

Az előadások vasár- és finnopnap 2, 1/4, 5, 1/7 és 1/9 órakor, hétköznap: 1/5, 1/7 és 1/9-kor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. fél 11-12 óráig a pénztárnál.

Saját termésű, kitünő, tisztán kezelt magyarádi ő- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palaokokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1203 Deák Ferenc-utca 40. szám.

Ajánlok azonnali szállításra:

Rum

Likőr

essenciákat és compozitiókat ab Arad.

Szemző ÁRMÉN

árudgynökség és bizományi raktára Aradon.

Interurbán telefon 592 szám.

Írógép szalagok

az összes rendszerű írógépekhez, kitünő minőségben, egyenként és tucatonként legolcsóbban kaphatók

Bodnár József

írógép szaküzletében Arad, Salacz-utca 3. szám. Szakszerű javítóműhely. Telefon 11-41. 2585

Női kalap modell ház

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Salacz-utca 4. szám alatti lakásomban, régebbi szaktudásom alapján egy minden igénynek megfelelő női- és gyermek kalap-szalont nyitottam. Alakítások izlésesen készülnek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Becsés partfogást kér: 2101

Schwarcz S.

Salacz-utca 4. szám, I. e-a.

Cuba pörkölt darált

kávéskeverék

malátával kapható

Beck Testvéreknél

Arad, Teleky-utca 20. sz. 2665

Kitünő minőségű szab. boj.

fatalpu papucsok

csinos és tartós kivitelben, nagyobb megrendelésnél igen kedvező feltételek mellett beszerezhetők az

Első Aradi Hajlékony Fatalpu Cipőgyárban

Arad, Urbán Iván utca 5, 8. és 17. sz. Telefon 116. 2436

Zsirosszódát

kristálysódát, gyufát és szobaseprüt

azonnali szállításra

Rosenberg József

keresk. árudgynök / 2417 Arad, Thököly Imre-utca 37.

Lucernamag

kisebb és nagyobb mennyiségben

kapható

Pollák Arnold

szállítónál Arad, Petőfi-utca 1. szám.

KURZER BERTALAN

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép ugy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott fogtechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

Dékány-féle

Medicinal Cognac

tiszta borpárlat viszonteladók részére megrendelhető:

Erényi Tivadar

a Dékány Cognagyár vezérképviselőjénél
Arad, Deák Ferenc-utca 39.
Telefon 11-48.

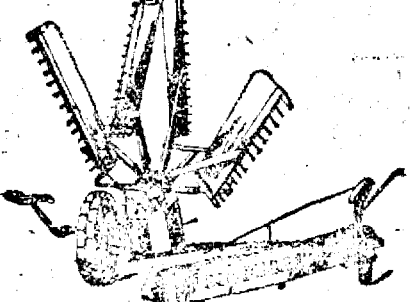
Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát

használat mellett, üveg 1-20 kor. velaha ismét ismét kap. vagy a szaja büzik Ed. Bartilla-Winkler utoda L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárán és drogueriarán. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc u. 11. sz., Hős Vilmos, Batthyány-u. Hajós Árpád gyógyszerárán és Vojtek és Weisz drogueriarájában. Vidékre — ahol nem kapható — küldő 7 üveget 8-40 K. nérmintve. Kérjük mindenütt tisztázottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok felelőseitől díjazatlan. 577

Kovács Soma és Társa, Arad, gép- és műszaki áruk gyári raktára.

Fűkaszálók, marokrakók, képekötő aratógépek, gerbilék, ekék, baronák, emulátorok, daráló, jargonok, m. forog gép-felszerelések, kutak, szipattók, fecskendők, malomszerek.

Eladó malom.

Csanádmegyben, jó búzatermő vidéken és a gy. örs környékkel, a községben egy dűli, (a Máv. Lőkőshaza állomástól 5 kilométerre fekvő), 90 HP. erejű nyersolajmotórral ellátott, 5 hengerjarrattal és 2 pár kövel, ugyszint az összes szükséges mellékgepekkel felszerelt félmagasórlési **vámmalom eladó.**

Bővebb felvilágosítással szolgál: 2566

A malomintézéség, Keve mes, u. p. Lőkősháza

"SANITAS" SANATORIUM

Fizikális-dietetikus gyógyintézet (dr. Lahmann módszer szerint). Versecz-Délmagyarország.
Földény: **Májustól-október végéig.** —
Igazgató orvos: **Dr. Mehes Lajos.**

A sanatorium a hegység alján fekszik, gyönyörű park közepén, a modern higiénia legszigorubb követelményeinek megfelelően berendezve. Kötő gyógyeredmények. Prospektus kívánatra.

Az igazgatóság.

2148

- Faszeg, Sárkefe,
- Fényesítőkefe, Kenőkefe,
- Lókefe, Mázolóecset,
- Fénymáz, Bőrzsir,
- Pipereszappan, Gyertya,
- Szivarkapapir, Hüvely,
- Pirol és Szidol fémtisztító,
- Talpvédő, Cipőkrém,
- Papiráru, Ostor,
- Bakkancsszija, Hunya cipő,
- Kékítő és az összes rövidáru cikkekben

állandó nagy raktár
Fleiszig és Hirschfeld
rövidáru nagykereskedők
Arad, Borcs Beni-tér 7. sz.

Gépolajok,
Hengerolaj,
Kocsikenőcs,
Rézgálic,
Raffa hancs,
Keményítő,
Takarmányrépa mag
állandó nagy raktár
Eubert József
Arad.

BUDAPEST Horváth Jenő és Társa KERTÉSZ-utca 37
expert — import

Cukorka és csokoládé kereskedése nagyban.

Cukorka kereskedők figyelmébe!

140-es veyes cukorkák,	Karamella minden gyártmány,
140-es Gelé aru szép friss,	Nápolyi szelét szép vágó b-n,
140-es és 70-es sütemények	Pepermint 28-as, 16-os, 160-as
	Superior, Foure, — Merkantil áruk, stb., stb.

Csemege- és fűszerkereskedők figyelmébe!

Csokoládé és üveg d-szék,	Desszertek en kőntle es-érek,
Pörkölt magyora la. áru,	"Hrvá." de-sert bombon special
Te-ütemény friss szép aru	szép stanióban,
1/2 — 1/4 kg-os dobozokban	1/2 — 1/4 kg-os faládikokban.
	Menthol szalmiák, Bibischatag, stb. különleg-szegek.

Kávéházak, vendéglősök, vasuti éttermek figyelmébe!

különléte hosszabb ideig tartó és nem romlandó száraz süteményeimre!!

Vidéki megrendelések pontos és lekülsmeretes kiszol. áltában részeselek a megrend. es beérkezé-étől szám tott 8 napon belül. Sürés esetében soronkivü. Áru szétküldés naponta postán vagy vasuton utánvétel mellett. Nagyobb megrendeléseknél az összeg fele előre beküldendő.

Sürgőnyeim: „CANDITEN BUDAPEST.”

Telefon interurban 95-60. Telefon interurban 95-60.

ÁLTALÁNOS

közködvált-ér kísér a legelőkelőbb orvosok által is elismert kitűnő hatású kellemes ízű világhírű Szentiván védjegyű

Duplamaláta

Kapható eredeti gyári töltésben minden jobb fűszerkereskedésben és kávéházban, ugyszintén

Oppenheimer és Schwartz

a kőbányai Polgári serfőző rt. főraktárában Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám. —: Telefon 665. —: Sürgőnyeim: Polgarser Arad.

Apró hirdetések.

Házasság.

Házasság

Céltáborból megismerkedne hozzá illő urlemberrel 30 éves elvált gyermektelen nő. Kinek tízezer korona készpénze és ugyanannyi ingatlan van. Levelet „S orgalmas” jellegre a kiadóba kér. Kalandvágyók ki-méljenek. 2739

Levelezés.

Huznak

levele van a kiadóban. 2750

„Deák Ferenc”

jellegre levél van. 2631

Oktatás.

Keresek szakoktató.

(4 havi magántanfolyam felnőttek részére.) Könyvelés, gép- és gyorsírás, levelezés, számtan. Nappali és esti tanfolyam. Díjtalan állásközvetítés. Beírási közölések a nyári tanfolyamra Lázár Vilmos-utca 2. szám. 2768

Alkalmazást keres.

Intelligens

szerény igényű leány, ki az összes irodalmunkában jártas, a német nyelvet szóban és írásban és a német gyorsírást tökéletesen bírja, állást keres. Bimenne üzletbe, vagy jobb családba vidékre is. A háztartás minden ágában is jártas. Állásajánlatokat „Szerény” jelleg alatt a kiadóba. 2741

30 éves urné

magános urhoz házasvetőnének ajánlkozik. Cím a kiadóban. 2751

Egy jobb szakácsné

urhaznál alkalmazást keres. Cím Magyar-utca 6. 2749

Házvetőné

ki a háztartás minden ágában, főzésben, baromfi-nevelésben jártas, 8 éves fiu gyermekével állást keres. Cím a kiadóban. 2135

Deutsches Fräulein

mit Jahreszeugnissen, sucht Stelle, geht auch auf Provinz. Anna H., Révay-utca 13. sz. 2756

Megbízható

15zóné, ki jó bizonyítvánnyal rendelkezik, ajánlkozik országai háshoz pusztára Cím a kiadóban. 2634

Hosszú irodalmi gyakorlati bíró irodista, perfect gyors és gépiri, azonnali alkalmazást keres magáncégé, vagy nagyobb vállalatnál. Cím a kiadóban 2715

Alkalmazást nyer.

Lapkiherdó asszony

felvétetik az „Est” hírlapirodában, Zrínyi-utca. 2742

Újabb varrónők

és tanulóleányok fizetéssel felvétetnek. Benjamin, Szabadság-tér 13. 2744

Irodalmi gyakorlati bíró

elarusító nagyobb üzletben állandó alkalmazást nyer. Ajánlatok „Állandó” jellegre a kiadóba küldendők. 2748

Irodista hiszonzony

ki legalább perfect írógépkészítő, lehetőleg gyorsíró, felvétetik. Dr. Deutsch Potófi-utca 10. Jelentkezni d. n. 3-5-ig. 2757

Eladó oszt. Huszka mellé

keresek más, us 1-től délutánra egy intelligens kisasszonyt. Jelentkezni d. n. 9-11-ig. Batthyány-u. 30., II. e., iskola. 2660

Keresek

vas- és fűszerzakmában jártas ügyes segédt, esetleg üzlethezetőt. Fix fizetése, vagy teljes ellátással is. Ajánlatokat kérek Mann Vilmos, Kisjénő (Aradmegye) Telefon 15. 2732

Gyógyászat.

Rán és viankelegység

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-terti Vajdits-gyógyászterében. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171

Lakást keres.

Lakást

keresek 4-6 szobásat lehetőleg azonnal esetleg aug. hó 1-ig ajánlatokat kér Lezváry, Központi szőlőda. 2718

3 szobás

lakást keresek augusztus 1-re, lehetőleg a belvárosban. Címeket a kiadóhivatalba kérek. 2622

Kiadó lakás.

Házvetőné keres b. figyelembe!

A házbérnégyed alkalmával lakást bejelentését díjtalanul elfogadja a Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Díjazás csak bérbeadás esetén. 1961

Cinnesau butorozott

szoba a Bohus-palotában kiadó Cím a kiadóhivatalban. 2618

Kiadó

elegánsan butorozott szoba, villany és fűdőszoza használattal, május 1-re. Edelsbacher-u. 3. 2675

Kiadó

egy elegánsan butorozott szoba, fürdőszoba használattal Karolina u. 5. 2657

Kiadó

két elegánsan butorozott, különbejárattal utcai szoba villanyvilágítással és fürdőszoba használattal. Cím a kiadóban. 2645

Damjanich-utca 2 sz.

két utcára szülő ház, szabadkézből eladó. 2279

Üzletek.

Vendéglő-helyiség

belvárosban, szép helyen, teljes berendezéssel, június 16-á a kiadó. Értekezhet József főherceg-ut 17. sz., a háztulajdonosnál. 2574

Ingatlan.

Nagy urú magánház.

mely áll 5 utca, 1 udvari és előszobából, fürdőszoba, villanyvilágítás, modern berendezéssel és a szükséges melléképítményből, parkozott udvarral, a belvárosban eladó Nagy Sándor u 7/a. 2587

Zsigmondháza

98b. ház eladó. Kertész Ferenc, Máv. káuz Leininger-utca 6 sz. Arad. 2740

Eladó

az arad-temesvár-bóka vasútvonalon fekvő 250-300 hold szántóföld 250 ösz, 50 hold tavaszi vetéssel, tanyaépíttel, másféle gazda-ági eszközökkel 16 ló, 30 szarvasmarhával együtt. Bővebbet Mörice, Széved Szent István-ter. 2752

Eladó

Gyerekek az Urtelep hegyen, villanyos központi megállítól 8 percre, 4 kassz. erdő szőlő, továbbá ugyanazon hegyen távolabb 1 kisöld termő szőlő Aradkövben, az 5-6 megállóhoz igen közel, 3 kishold területű termő szőlő. Gyorokon, a piactér közelében, egy modern ruház telekkel. Értekezhetl Gyorokon Vinyady László református lelkészné. 2754

Egy magánház.

Bajsa-u. 4. számú, nagy kerttel, vasut közelében eladó. 2755

Új modern ház.

minden kényelemmel ellátva, eladó. Bővebbet Oszwald Ferenc, Szent Péter-ter 6/a. 2763

Munkásai-utca 4. számú ház

és Fábrián László-u. 3. számú ház eladóbbet Porcán Lajosnál, Bocsko-u. 257

Szabadság-tér közelében

400 öl bel. elekkel 2 utcára szülő nagy ház, 100 lakása, 6 lóra való istállósval és 16-17 kocsiarra való padozott és fedett színekkel, eladó. Bővebbet Kálmán János-utcai gyógyszerterben. Ugyanott házme-ter felvétetnek. 2633

52 hold

egy tagból álló jó termőföld Temesváras-átáiban a vasútállomástól kb. 10 km. távolságban, mezőgazdasági épületek nélküli, elegendő árban, esetleg kellemes fizetési feltételek mellett természetesen együtt, szabadkézből eladó. Bővebbet Friedrich Testvérek cégjében, Temesvár. 2704

Eladó ház

1100 □-s telekkel két lakással. Bajsa-utca 12/a. Értesítést d Mosóczy István. Baross Gábor-utca 1/a. 261

Főváros-utca 35.

ház eladó. bővebbet ugyanott a házme-ternél. 1682

Vétel és eladás.

Vaszek pénz. Ösdugót

bármilyet használhat de nem töröttet! 30 fillért drójt, vidoról utánvétellel minden bejelentés nélkül Krausz Henrikne. Arad, Bocskai-ter 5. sz. 2673

Gépekajek

hengerojai, gépkocsi, kocsik, kiváló minőségben készleten Kovács Soma és Társa Arad. 2747

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek iroda, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszinger-u. 5., telefon 747. 2761

Szegedi elő ház

érkezik, melynek kilóját üzletben 1 K 80 fillért és a piacon 2 koronaért árú- stok. Luttvá József, Asztalos Sándor-ú 8. 2756

R. Hita, Percold

Permetezők, kénporozók még kaphatók Kovács Soma és Társánál. 2746

Növendék

marhákat sürgős megvételre keres Általános Forgalmi Vállalat Honcót. 2737

Modern gyermekkosz

eladó. ugyszintén kerti üvegezők és egy-verti faszasztal Thököly-ter 5. I. em. 2 szám. 2734

Hét darab tisztinyereg

teljes készlettel eladó. Bővebbet Munkácsy-utca 4. a házme-ternél. 2758

Kerekpár

szabadon futó, jókarban levő, eladó. Thökölyi Imra-utca 4. 2760

Nyerges ló,

tűzár önkéntes iskolában belovagolva, eladó. Karolina-u. 3. 2759

Hátországban berendezés

elköltségek miatt olcsón eladó. Dembinszky-utca 2. sz. (Sega.) 2755

Levegőszívó

1 lora, ruganyos kocsis ülés, ajtó, tető, ablak és va kályva eladó. Purgy Lajosné-utca 49. szám. 2738

Gép szírnák

30-70 számg viszonteladónak is. Jutányos árban kapható. Marosparti Áruháza, Forray utca. 2736

Sz. fel tehen

fajtiszta het éves, két hete bika, borjuval, takarmány hány miatt eladó. Cím a kiadóban. 2727

Régálló eladó.

Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 2721

Két gyönyörű

nagy Munkácsy készlettel kerettel, egy nagy kerti asztal és több apróság eladó Új-arad, Rákóczy-u. 8. (a fényképesznel.) 2743

Ritka bolygókiból

új nagy választék érkezett Deák Béla könyv- és papírkereskedésbe, Forray-utca. Telefon 902. sz. 871

Postaládák

szegezetlenül és minden más méretű ládákát helyben szegesse is, jutányosan ajánl Braun Adolf ládagyára, Arad-Ujmikolaka. 2505

Magdolnáró eszépígarnitúra

és az összes szíjjakkal, jókarban, eladó Szőke Jenőnél, Simonyifalván. 2545

Eladó

aradi hegyalján 110 hk. 916-os fehér bor és 100 hektó különféle ó-borok. Értekez l lehet Zrínyi-u. 4/c., I. emelet, baira. 2627

Szép új pianó

eladó, Orcy-utca 25. 2716

Kredenc

amerikai diófából, 2 m. 28 cm. hosszú, hosszávató 24 személyre való kihuzható asztal, eladó. Falusi nagy háztartásba alkalmas. Thököly-ter 2., földsz., jobbra. Megtekinthető 8-10-ig, déltől 4 óráig. 2679

Eladó

egy 2 éves fajtiszta sycmenthaid tenyesebika, két 5 éves almászürke jukker és egy törfed lés szép hatókoca. Felvilágozítást ad Sipitzky Ferenc, Elekén. 2695

Borosherdők.

tíz darab, 6400 liter tartalommal, 4 évesek, tiszta, jókarban, üzleti-csztatás miatt eladó. Kaufmann Dávid, Törökkanizsa. 2709

Ház

150 kor. eladó. Ugyanott egy rövid zónára megvételre kerestetik. Goldis Demeter, Szászabánya. 2707

Jókat Mór összes műveit,

Révai Lexikon, Pallas Lexikon, Jendrassik Belorvostani tankönyvét, megvételre keresi Knieszer J. és Társa könyvkereskedes Arad. Dobó-u. 1. Telefon 791. 2725

Tenisz rakot

és labdák megvételre kerestetnek Cimetármegye. Összesen a kiadóba kérek. 3000

Vaszek

koronázási bolygók és egész gyűjteményeket Könyvtárak és egyes körveket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Fenyő-, dísz- és gyümölcsfa eszmék, ripartó gyökerek és sima építkezési anyagok és szőlőkörök nagyban és kicsinyben eladók. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. szám. 1873

Cs. plógarnitúra

10-es, teljesen jókarban levő, összes szíjjakkal eladó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 2143

Eladó

150 láng ellátására alkalmas Bónoid-gáz-feszítőgép. Bővebb felvilágosítás József főherceg-ut 17. sz., a háztulajdonosnál. 2575

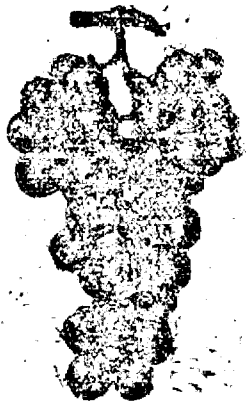
Különféle.

Raktárnak

vagy műhelynek kiadó két pincehelyiség, Lázár Vilmos-utca 4. sz. 1968

Az Anusol

aranyér-kupokat mindenben pótolják a haemoroidál-kupok, azonos összetételűk folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerter, Hehs gyógyszerter Arad. 12

Szőlő-oltványokat

amerikai sima és gyökerek vesszőket különféle fajokban fajtisztségért jótáruva, szállít legdurább választékon a már évek óta elsők és legmegbízhatóbbnak ismert:

Klekükállomanti első szőlőoltvány telep. Tulajdonos: 2219

CASPARI FRIGYES, Medgyes (Nagykükküllő meze.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Eladó

Igen kedvező feltételek mellett, modernül épít és berendezett

vendéglő, kávéház,

megfelelő Szeparék, 300 ülőhelyre modernül berendezett 2730

mozgó színház,

gyönyörűen parkirozott kert-helyiség. Vendégszobák.

Közvetlen (5 peronyire) Arad mellett, Arad város közönségének kedvenc kiránduló helye. Üzlet előtt vilamos megálló. Bővebbet ugyanott a

tulajdonosnál

Arad, Uj-Mikolaka, Fő-ut 19. sz.